24րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6523 — 22 ՅՈՒՆԻՍ 1907 — ՈՒՐԲԱԹ — 24 ՃԷՄԱԶԻ-ԻՒԼ-ԷՎՎԷԼ 1325 — 5 JUILLET 1907 — 24me année № 6523

Արեւելք

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ" ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Ղրշ.
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 25 Ֆրն.
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՍԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ارەولك
درعلیه ده غلطه ده ارەولك غزته سی اداره خانه سی

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿՆԵՐԸ

Տնտեսական ու դրամական ընդհանուր կացութիւնը. — Արժեթուղթերու ընդհանուր անկումին պատճառները. — Լոնտոնի, Բարիզի, Պերլինի, Վիեննայի, Նիւ-Եորքի Սակարանները. — Մետաղի հրապարակը. — Պղինձի արտադրութիւնն ու սպառումը. — Հարաւային Ափրիկէի հրապարակը։

Պէտք է խոստովանիլ թէ միջազգային տնտեսական ու դրամական կացութիւնը աստիճան մը բարւոքած է անցեալ շաբթուան կացութեան բաղդատմամբ։ Դրամի զգալի առատութիւն մը կը նշմարուի Լոնտոնի, Բարիզի և Պերլինի մէջ, ոգեւորութեան կարեւոր տարր մը կազմելով բոլոր Սակարաններուն համար ալ։ Բայց անշուշտ չենք կարող յուսալ թէ այս թեթեւ բարւոքումը աւելի հաստատուն ու տեւական բարւոքման մը պիտի առաջնորդէ միջազգային հրապարակները, որովհետեւ տնտեսական ընդհանուր աննպաստ պայմանները և արտադրութեան ու սպառումի անհաւասարակշռութիւնը չեն անհետացած դեռ։ Պարզապէս դրամական յոռի շրջանի մը առաջ բերած ներգործութեան հետեւանքը եղած է այդ վիճակը, որ դեռ շատ հեռու է փարատելէ դրամական շրջանակներուն մտահոգութիւնն ու վախը։ Իրականին մէջ, ամերիկեան հրապարակը վստահութիւն չի ներշնչեր դեռ, եգիպտական հրապարակին դժուարութիւնները ո և է լուծում չեն գտած, Ռուսիա 50 միլիոն րուպլիի նոր փոխառութիւն մը կնքել որոշած է, Ֆրանսայի հարաւային չորս նահանգներու տնտեսական տագնապը՝ հակառակ լաւատեսներուն՝ միջոց մը Մարսըլէն Ալպերի Քլէմանսոյի հետ ունեցած տեսակցութենէն ակնկալած արդիւնքին, փոխանակ աստիճան մը մեղմանալու՝ հետզհետէ աւելի սուր հանգամանք կը ստանայ, քանի որ Ֆրանսայի ընկերվարական կուսակցութիւնը այդ նահանգներուն դատը կը պաշտպանէ. Թրանսվալի վարչապետ զօրավար Պոթայի յայտարարութենէն ի վեր Չինացի գործաւորներուն խնդիրը ամէն ժամանակէ աւելի կը ճնշէ Հարաւային Ափրիկէի ու Լոնտոնի հրապարակին վրայ. վերջապէս այս ու այլ տնտեսական ու դրամական պարագաներ դեռ չա՛տ զուրկ են Սակարաններու հաստատ վստահութիւն ներշնչելու հանգամանքէն։

Բայց եթէ չահադէտները ընդհանրապէս միշտ գոհ կը մնան ու օգտուիլ կը ջանան հրապարակի բոլոր փոփոխութիւններէն —ըլլա՛ն ասոնք տրամաբանական և կամ բոլորովին անբացատրելի—, լուրջ դրամատէր դասակարգը պէտք է մխիթարուի դրամական ներկայ կացութենէն, որովհետեւ այս կացութիւնը պարզապէս գիներու՝ անսովոր և մանաւանդ բոլորովին արուեստական բարձրացումի մը հետեւանքն է։ Այսօրուան անկումները՝ արժեթուղթերը իրենց իրական արժէքին վերադարձնելու բնոյթը ունենալով, հրապարակին հաւասարակշռութիւնը կը վերահաստատեն հետզհետէ. ուրեմն, եթէ մօտ ատենէն բարձրացում մը տեսնուի, մաղթելի է որ այդ բարձրացումը պէտք է թուղթերուն իրական արժէքին համաձայն ըլլայ, որովհետեւ հակառակ պարագային, ճի՛շդ ներկայ տագնապին նման երկրորդ տագնապ մը կրնայ առաջ բերել։

Շատեր կը մտածեն թէ, քանի որ Սակարաններու մէջ Թուղթերը կ'իյնան, անպատճառ շատ չանցած պիտի բարձրանան. բայց այս կարծիքը ա՛նպատճառ ճիշդ չէ, քանի որ բարձրացումը ա՛յն ատեն միայն կրնայ գոյանալ, երբ անկումը առժամանակեայ ազդեցութիւն ունեցող ո և է պարագայէ մը կը ծագի։ Ասոր այսպէս, պէտք չէ զարմանալ միջազգային հրապարակին ներկայ կացութեան տեւողութեան հանդէպ, քանի որ, ինչպէս ըսինք, նախապէս տեղի ունեցած երկարատեւ անբացատրելի ու չափազանց բարձրացումի մը տրամաբանական հետեւանքն է։ Ուրեմն զգուշանալու է չահադէտներուն թելադրութիւններէն, հնարքներէն, որոնք մտուցման ու խնդրանքի տնտեսական էական օրէնքին բոլորովին կը հակասեն։

Բարիզի Սակարանին մէջ ֆրանսական 3 % Ռանթը թէեւ միջոց մը բարձրացաւ, բայց շատ չանցած՝ կրկին Ռանթի վաճառումներ տեղի ունեցան Ելմտական նախարար Պ. Քայյոյի սա՛ յայտարարութեան վրայ թէ կառավարութիւնը այս օրերս Երեսփ. Ժողովին պիտի ներկայացնէ եկամուտի տուրքին ծրագիրը։ Ֆրանսայի Պանքային Վարչական Խորհուրդը յունիս 25ի նստին մէջ (Ը. Ե.) որոշեց 85 ֆր.ի շահաբաժին վճարել 1907ի առաջին վեցամսեայ շրջանին համար։

Լոնտոնի Սակարանին մէջ զգալի բարւոքում մը նշմարուած է, հակառակ Լանքաշիրի բամպակեղէնի գործարաններուն տագնապի մատնուած, ինչպէս նաեւ վերջի հաշուեյարդարութեան բաւական դժուար կատարուած ըլլալուն։ 1½ % Քոնսօլիտէները բարձրացան մինչեւ 84½ սթերլինի, անոր համար որ Ելմտական Նախարարը Երեսփոխանական Ժողովին մէջ յայտարարեց թէ կառավարութիւնը այս տարի ո և է փոխառութիւն չպիտի կնքէ։ Լոնտոնի և դրամական գլխաւոր կեդրոններու միջեւ կատարուած գործողութիւններուն շնորհիւ այս շաբթու Անգլիոյ Պանքային մետաղադրամը 222,000 սթերլինի չափ աւելցաւ։ Բայց դիտելի է որ մինչդեռ անցեալ տարի յունիս ամսոյ հաշուեկշռին մէջ պահեստը 26,668,000 և մետաղադրամը 37,173,000 սթերլին նշանակուած էին, այս տարուան յունիս 19ի հաշուեկշռին մէջ առաջինը 25,298,000, իսկ երկրորդը 35,668,000 սթերլին նշանակուած են։ Չի յուսացուիր որ Պանքան իջեցնէ իր զեղչի սակը. դրամի խնդրանքները ամէն կողմէ կը տեղան, մանաւանդ որ Նիւ-Եորքի հրապարակն ալ որ մեծապէս կ'ազդէ անգլիականին վրայ, շատ չանցած բաւական ծանր դժուարութիւններ պիտի ունենայ, ո և է օժանդակութեան չսպասելով կառավարութենէն, որ կարեւոր վճարումներ ընելու ստիպուած է այս միջոցիս։

Պերլինի Սակարանը հետզհետէ կը գտնէ ինքզինքը. ճարտարարուեստային կացութիւնը զգալապէս բարւոքուած կը նկատուի, և հունձքերու նուազութենէն այլ եւս չվախցուիր։ Բայց գերման պետական թուղթերը թեթեւ անկում մը կրեցին՝ հակառակ այդ բարւոքման։

Վիեննայի Սակարանը իրապէս գոհացուցիչ շրջանի մը մէջ մտած է. բոլոր արժեթուղթերը ընդհանուր բարձրացում մը ունեցած են. հունձքերու մասին նախապէս ցոյց տրուած յոռետեսութիւնը վերջ գտած է, և միւս կողմէ Աւստրիոյ ու Հունգարիոյ յարաբերութիւնները աւելի վստահեցուցիչ եղած են։ Դրամական շրջանակները կը յուսան նաեւ թէ Հունգարական Ռանթին փոփոխմանը համար կատարուած բանակցութիւնները պիտի կրնան լաւ արդիւնքի մը յանգիլ։

Օսմ. Միացեալը զգալապէս բարձրանալով արժեց երէկ, աննշան անկումէ մը յետոյ 103.27 Ղալաթիոյ Սակարանին մէջ, Երկաթուղին ալ մինչեւ 157½ ֆր.։ Եւրոպական հրապարակին վրայ ամէնէն աւելի փնտռուած թուղթը՝ Միացեալն է, վերջին եօթնեակին մէջ մանաւորաբար Պերլինի Սակարանին մէջ Միացեալի կարեւոր գնումներ տեղի ունեցան։

Եգիպտական թուղթերը միշտ տկար են, դրամական ծանօթ դժուարութիւններուն պատճառաւ։ Կ'ըսուի թէ 120 միլիոն ֆր.ի բացով մը անանկանալով Աղեքսանդրիոյ Սակարանին փակման պատճառ եղող Քասա Տիւքոմթ՝ հաստատութիւնը կարգադրութիւն մը ընելու վրայ է։

Մատրիտի Սակարանը ոգեւորութենէ զուրկ կը թուի. Սպանիական Արտաքինը, հակառակ յուլիսի կտրօնին մօտալուտ ըլլալուն, շատ չի փնտռուիր։

Իտալական Ռանթը աւելի տկար է. կառավարութիւնը նկատի առնելով Ճենովայի Սակարանին ձախող վիճակը, որոշեց որ այսուհետեւ միայն այն Ընկերութիւններուն Թուղթերը ընդունուին Սակարանին մէջ, որոնց դրամական ճշգրիտ կացութիւնը նախապէս կը յայտնուի ու կը հրատարակուի։

Ռուսական թուղթերը նորանոր անկումներու ենթակայ կ'ըլլան. անցեալ շաբթուան մեր Տեսութենէն ի վեր Հարաւային Ռուսիոյ տնտեսական վիճակը աւելի աննպաստ գոյն մը առած է. կառավարութեան որոշած վերոյիշեալ յիսուն միլիոն րուպլիի փոխառութիւնը, ու այս փոխառութեան յարակից դրամական պարագաները լաւ չպիտի ազդեն եւրոպական, մանաւանդ ֆրանսական ու գերմանական հրապարակներուն։

Դրամական առաջնակարգ հաստատութիւններէն Օսմանեան Պանքային 1906 շրջանին մէջ՝ ընդդէմ 1905ի 464,200 սթերլինի շահին՝ 523,300 սթերլինի շահ մը ըրած ըլլալը, և Դրամատան Ընդհանուր Ժողովին փոխանակ 8 %ի 9 % համեմատութեամբ, այսինքն 18 շիլինի շահաբաժին մը տալ որոշելը՝ լաւագոյն տպաւորութիւնը առաջ բերած են դրամական բոլոր շրջանակներու մէջ։

Մետաղի հրապարակը միշտ բարձր կը մնայ, հակառակ պղինձի գիներուն ելեւէջներուն։ Պ. Քաց կը յայտարարէ թէ պղինձի ամերիկացի արտադրիչները միշտ բարձր գիներ պահանջելնուն, սպառողները հարկադրուած են փոքրաքանակ գնումներ կատարելու մանաւանդ չահադէտ վաճառականներէ։ Կ'արժէ հոս արտատպել Պ. Էտուար Բայէնի վերջին անգամ Էքօնոմիսթ Ֆրանսէզի մէջ հրատարակած կարեւոր մէկ ցուցակը.

ՊՂԻՆՁԻ

	Արտադրութիւնը Թոնօ	Սպառումը Թոնօ	Տարեկան միջին գինը Լոնտոնի մէջ Սթերլին
1897	420,200	435,700	49 1/8
1898	438,400	440,500	51 7/8
1899	478,900	463,200	73 5/8
1900	499,500	508,100	73 5/8
1901	535,200	493,100	67
1902	554,900	575,900	52 1/2
1903	592,400	587,100	58 1/8
1904	648,200	656,800	59
1905	688,400	721,400	69 5/8
1906	732,500	739,600	87 3/8
	5,588,600	5,621,400	

Ահա այսպէս, վերջին տասնամեայ շրջանին պղինձի ընդհանուր սպառումը՝ արտադրութենէն 32,800 թոնոյի չափ աւելի եղած ըլլալուն, Պ. Բայէն գիներուն բարձրացումը բնական կը գտնէ։

Ոսկիի հրապարակը անկման ենթակայ է։ Հարաւային Ափրիկէի հանքային չինացի գործաւորներու մասին առնուած տեղեկութիւնները անշուշտ աննպաստ են, քանի որ Թրանսվալի կառավարութիւնը, ինչպէս գրեցինք, մտադիր է զանոնք իրենց երկիրը ղրկել։

Ա. Տ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԿԵԱՆՔԸ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԲԱՐՔԵՐ

Բարիզեան կարգ մը լրագիրներ կը հաւաստեն թէ ամերիկեան բարքերը զգալապէս կը տարածուին ֆրանսական ընկերութեան մէջ։ Ֆրանսացիք իրենց մեղմագոյն ձեւերուն մէջ կ'ընդունին ամերիկեան բարքերը, և եթէ աս ասանկ երթայ՝ քիչ ատենէն ո՛չ ոք պիտի տրտնջայ այդ մասին։ Ընկերական հին բանաձեւերը լաւ էին, բայց պէտք զգացուեցաւ պատուհաններ բանալու, քիչ մը աւելի ազատ օդ շնչելու համար։

Անտարակոյս, ամերիկեան բարքերու ընդունելութիւնը այնքան առաջ չէ գացած որ ֆրանսացի աղջիկը առանձին դուրս ելլէ՝ օրէնքի կողմէ պաշտպանուելով. նաեւ ուզած մարդը ընդունի իր տան մէջ, առանց հօրն ու մօրը ներկայացնելու իր այցելուները, և նոյն իսկ մինակ ճամբորդէ։

Բարիզի մէջ փորձեցին նորատի աղջիկներուն թոյլ տալ որ առանձին դուրս ելլեն, բայց իսկոյն նշմարեցին ամերիկեան ու ֆրանսական բարքերու տարբերութիւնը։ Ընտանիքի մայր մը սա բացատրութիւնը կուտար վերջերս.

—Ինչո՞ւ համար աղջկանս հրաման չեմ տար մինակ դուրս ելլելու։ Պատճառը սա է որ ամբողջ Բարիզի մէջ թըմբուկ չեմ զարկած ատոր համար, քանի որ ժողովուրդը չի գիտեր թէ լաւ կրթուած նորատի աղջիկ մը կրնայ առանձին պտըտիլ ծառուղիներուն վրայ, առանց ուրիշ տեսակ կին մը կարծուելու։ Մի՞թէ պիտի կրնա՞մ բան ըսել այն կոշտ մարդուն որ աղջկանս պիտի մօտենայ։ Եւ եթէ աղջիկս ոստիկանի մը օգնութեան դիմէ՝ զինքը պաշտպանելու համար, արդարութեան պաշտօնեան ալ, միեւնոյն գաղափարներով տոգորուած, բրտօրէն պիտի ըսէ աղջկանս երեսին. «Հանգարտ ձգեցէք զիս։ Չեմ գիտեր թէ ո՛վ էք դուք»։

Սակայն կաշկանդումի կապերը թուլցած են, և հիմա կը տեսնուին մանկամարդ աղջիկներ, որոնք պարկեշտ կուվէրնանթի կամ շափրոնի մը ընկերակցութեամբ, իրարու այցելութիւն կուտան փոխադարձաբար։ Այսպէս, հրապարակախօսութեանց ներկայ կը գտնուին, թանգարանները կ'այցելեն և նուագահանդէսի կ'երթան։

Նոր գաղափարներու համաձայն, բարեգեցի մանկամարդ աղջիկը, երբ ընկերութեան մէջ երիտասարդի մը հետ ծանօթութիւն հաստատէ, ինք ծնողքին կը ներկայացնէ զանի։ Ի հարկին, իր պարկիցները տուն կը հրաւիրէ, ուր միասին կը պարեն, և հոն է որ մօրը կը ներկայացնէ հրաւիրած երիտասարդները։

Իրաւ է որ անծանօթներ չեն այդ երիտասարդները. չէ՞ մի որ այս ինչ փայլուն երեկոյթին ներկայ գտնուած են։

Քառորդ դար առաջ այսպէս չէր սակայն։ Ամերիկեան բարքերը ուրիշ յառաջդիմութիւններու ալ պատճառ եղած են։ Յաճախ մտահոգութիւն կը պատճառէր սա պարագան թէ յարկաբաժինները շատ նեղ ըլլալուն՝ չէր կարելի չորս-հինգ հոգիէ աւելի հրաւիրել։ Բայց ինչպէ՞ս կրնաք հրաւիրեալներուն թիւը զեղչել, երբ ամէնուն ծանուցած էք թէ երեկոյթ մը պիտի տաք։ Ցանկին մէջ պէտք է տեղ մը բանալ այսինչին կամ այնինչին համար, և ահա հրաւիրեալներու ահագին թիւ մը կ'ունենաք։ Բայց ինչպէ՞ս կարելի է այդքան բազմութիւնն ընդունիլ անձուկ յարկաբաժնի մը մէջ։ Ոչ ոք պիտի զուարճանայ։ Ոչ միայն պարելն անկարելի կը դառնայ, այլեւ երթեւեկը։ Քոթիյեօնը խառնակութիւններով կ'անցնի, ծաղիկներ ու առարկաներ կը բաժնուին, բայց պարողները տեղերնուն չեն կրնար շարժիլ։

Մնաց որ, պէտք է տակնուվրայ ընել տունը, երբ մարդ ուզէ պարահանդէս մը սարքել։ Կարասիներու կատարեալ փոփոխութիւն մը կը կատարուի, առանց հաշուելու դուրսէն բերուած պիւֆէն և վարձուած ծառաները։ Ուստի հիմա աւելի յարմար կը նկատուի ընդունելութիւնը կատարել բաւական զարդարուն սրահի մը մէջ, զոր վարձու կը բռնեն սպասարկուներուն հետ։ Ամէն ինչ շատ լաւ սարքուած է հոն։ Այս կարգի երեք-չորս սրահներ կան Բարիզի մէջ, ուր տեղի կ'ունենան ամէնէն փայլուն պարահանդէսները։ Այս սովորութիւնը հետզհետէ կը տարածուի. հրաւիրեալներու թիւին համեմատ մեծ կամ փոքր սրահ կը վարձեն։ Երբեմն կը պատահի որ երկու պարահանդէսներ կը տրուին միեւնոյն շէնքին մէջ՝ տարբեր յարկեր, ինչ որ շատ նպաստաւոր է երկու հանդէսներուն ալ հրաւիրուած անձերուն։ Երբեմն ալ կը պատահի որ հրաւիրեալ մը սխալմամբ երթայ այն պարահանդէսը, ուր չէ հրաւիրուած, ինչ որ զուարճութիւն կը պատճառէ ներկաներուն։

Վարձուած սրահի մը մէջ պարահանդէս տալ. քսանըհինգ տարի առաջ գայթակղութիւն պիտի պատճառէր այդ բանը։ Բայց հիմա շատ առաջ գացած են այդ մասին։ Նոյն իսկ վերջերս երիտասարդներ, ծախքերու հաւասար մասնակցութեամբ, պարահանդէս մը կազմակերպեցին, աշխարհիկ կիներու հովանաւորութեան տակ։ Շատ յաջող անցաւ այդ պարահանդէսը, ուր ընկերութեան լաւագոյն դասակարգերէն անձեր միայն ներկայ կը գտնուէին։

Հիմա հացկերոյթներն ալ յաճախ ճաշարանի կամ քլիւպի մէջ կը տրուին։ Շատ վայելուչ բան մը կը համարուին մեծ քլիւպներու մէջ տրուած խնճոյքները։ Բայց ճաշարանը սարքուած հացկերոյթներն ալ ոչ նուազ յարգի են, մանաւանդ ամրան այս եղանակին, առանց հաշուելու Մոնմարթրի ճաշարաններուն մէջ տրուած սուբէները։

Թէյի ընդունելութիւններն ալ, որոնց կը մասնակցէին տան մտերիմ բարեկամները, ասուլիսներ ընելու համար, այսօր երեսէ ինկած չեն բնաւ։ Սակայն հիմա աւելի վայելուչ դարձած են և մեծ օթէլներու, թէյարաններու մէջ կը կատարուին թէյի ընդունելութիւնները։ Հրաւիրեալները, փոքր սեղաններու առջեւ անցած, թէյ կը ճաշակեն։

Ընտանեկան յարկը հետզհետէ կը կորսնցնէ իր նշանակութիւնը։ Տակաւ սիրոյ գրգարան մը միայն պիտի դառնայ, այնպէս որ քիչ ատենէն տանտիկինը հիւր պիտի ընդունի վարձուած սրահի մը մէջ, որ ըլլայ նեղ, ծաղիկներով ու գեզօրներով զարդարուած, և ի հարկին պատերը ծածկուած նախահարց կենդանագիրներով։

Գալով ընտանեկան ճաշերուն, խոհարարներու ձեռքէն ազատելու համար, հաւանաբար ճաշարանի մը բաժանորդ պիտի գրուին։

Այսպէս, ամէն ինչ կը կորսնցնէ իր անձնական դրոշմը։

Թարգմ. Զ. ՆԵՄՑԻ

ՏՂՈՑ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ

ԱՐԳԻԼՈՂ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Տօքթ. Պրէզկէն (Ֆրանքֆուրդ) 1884ին նամակ մը գրելով Բրուսիոյ կրթական նախարարին, կը խնդրէր որ ուսուցիչները ուշադրութիւն ընեն դժուարաւ շնչող և դժուարաւ լսող աշակերտաց վրայ, և այդպիսի տղոց ծնողքները կամ պաշտպանները հրաւիրուին, զանոնք ժամ առաջ բժշկական դարմանումի մը ենթարկելու, վասն զի տղոց այդ վիճակին պատճառը իրենց քիթին մէջ գտնուած ելունդն է, զոր կարելի է դիւրաւ հանել։ Կրթական նախարարութիւնն այն ատեն պէտք եղած հրահանգը տուաւ ամէն վարժարաններու դաստիարակաց, բայց խնդիրը չհետապնդուելով, արդիւնք չունեցաւ։ Տօքթ. Պրէզկէն միեւնոյն խնդիրը յուզեց 1887ին, նոր գրութիւն մը ներկայացնելով դարձեալ նոյն պաշտօնատան։ Անկէ ետքը զանազան երկիրներու մէջ բժիշկները ձեռք առին այս խնդիրը և պէտք եղած ձեռնարկներն ըրին, որպէս զի ծնողք և դաստիարակներ իրենց ուշադրութեան առարկայ ընեն այս հիւանդութիւնը, որ եթէ անդարման թողուի, տղոց ամբողջ մտաւորական զարգացման համար շատ ծանր կարեւորութիւն մը կ'առնէ։ 1891ին Տօքթ. Կիւյ (Ամստէրտամ) և ապա Տօքթ. Պօլէն (Մարսիլիա) և Տօքթ. Լանկէ (Քօբէնհակ) գրեթէ միահաղոյն կերպով կոչում ըրին ծնողաց և ուսուցչաց՝ իրենց ուշադրութեան առարկայ ընել այս հիւանդութիւնը։ Բայց ուսուցիչները չեն կրնար իւրաքանչիւր տղայ պէտք եղածին պէս առարկայ ընել իրենց ուշադրութեան։ Ծնողքներուն, մանաւանդ մայրերուն նուիրական պարտաւորութիւնն է ուշադիր ըլլալ իրենց զաւակաց վիճակին. տարակոյս չկայ որ անոնք ամէնէն շուտ կրնան ճանչնալ իրենց տղուն սովորականէն տարբեր մէկ վիճակը։

Մեր այս գրութեան առարկայ եղող հիւանդութիւնը քիթին վերի մասին մէջ գեղձային մասնիկներու այտուցն է, այսինքն քիթին նեղսի՝ վերի մասին մէջ գեղձային հիւսկէնի մը հիւանդագին աճումը։ Այս այտուցը կրնայ խցել քիթին ծակը և նոյն իսկ այնպիսի ձեւեր կ'առնէ որ փոքրիկ հիւանդին մտաւորական զարգացումը կը խաթարէ։ Այս հիւանդագին վիճակը երեք ախտանիշ ունի, այսինքն քիթէն՝ պակասաւոր շնչառութիւնը, ռնգային արտասանութեան թերութիւնը և լսողութեան պակասութիւնը։

Բնութիւնը նախասահմանած է որ մարդ քիթէն շունչ առնէ և ոչ թէ բե-

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ —95—

ԴԱՆԻԷԼ ԼԸՍԻՒԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՏԻԿԻՆ ԴԵՍՊԱՆՈՒՀԻՆ

Ա.

ԾԱՂԿԱՄԱՐՏ

Բայց Պէրանժէրի դէմքը մանկունակ երեւոյթ մը ունէր տակաւին, այսինքն գոյնի փափկութիւն, անմեղ արտայայտութիւն, որոնք իր գեղեցկութեան կ'ընծայէին այն միեւնոյն յանկուցիչ շնորհը, աննկարագրելի փայլը զորս ունէին Ֆրանսա կոչուած վարդերը՝ իր գլխուն ետեւ։

Իր մօրմէն աւելի խարտեաշ էր Պէրանժէր, կապոյտ աչքերով, մինչ Սօլանժ բաց շագանակագոյն մազեր և սեւածիր բիբեր ունէր։ Իրլանտացիները, որոնց մէջ շատ կան այդ աչքերով մարդիկ, կ'ըսեն թէ Աստուած ընդելուզած է զանոնք, առանց ձեռքերը լուալու։

Պէրանժէր տղու մը պէս կը զուարճանար ծաղկամարտէն,

Նորատի աղջիկը վարդեր կը նետէր շարաճճիօրէն, սակայն իր բարեկամուհիներուն միայն, որովհետեւ մայրը արգիլած էր պատասխանել ծաղկի այն տարափներուն զորս իր կառքին մէջ կը տեղացնէին իտալացի երիտասարդներ, գգուիչ ու հիացիկ նայուածքներով։

Մնաց որ, Պէրանժէր քիչ մը կը խընդար զինքը հետապնդողներուն վրայ, որոնք միեւնոյն ոլորած ու սեւ պեխերն ունէին և միեւնոյն թաւշանման աչքերը՝ սեւ թարթիչներու միջեւ։ Տարբերութիւն մը չէր տեսներ անոնց վրայ։ «Մելամաղձոտ գեղանի»ներ էին ատոնք։

Սակայն անոնց մէջէն մէկը, հեռուէն երեւան գալուն պէս իսկ, Պէրանժէրի դէմքը ծանրախոհ երեւոյթ մը առաւ, ուր փոսիկներ ու ժպիտներ կը տեսնուէին առաջ։

Օր. տ'Էրքիւանիի սիրտը սկսաւ ուժգնօրէն տրոփել ու ձեռքերը դողալ վարդերուն միջեւ։ Չհամարձակեցաւ մօրը նայիլ կողմնակի։

Կոմսուհին ալ, նըբրուղիին հակառակ կողմէն, տեսաւ Մարքօ տը Սթափիա դուքսին յառաջանալը։

Ձիու վրայ հեծած էր։

Ազնուացեղ սքանչելի զամբիկ մըն էր այդ ձին, որ թամբին վրայ կը կրէր թեթեւ զարդակողովներ՝ ոսկեզօծ խաւաքարտէ։ Իշու մը երկու կողմերուն կը նմանէին անոնք, ծաղիկներով լեցուն։

Ձիաւորը ստիպուած էր այդ ծաղիկներէն տարափներ տեղացնել ամէն անոնց վրայ որոնք ծաղիկներով կը հարուածէին զինքը։

Հռոմի մէջ չկար գեղուհի մը, որ ծաղկամարտի այդ ազատութենէն չօգտուէր։ Մարքօ դուքսը գրգռելու համար պչրոտ շարժումներով։

Կոմսն ալ, իր քսանըհինգ գարուններով, սեւ պեխերով, մութ գոյն աչքերով կրնար «մելամաղձոտ գեղանի»ներուն դասակարգին մէջ դրուիլ, որոնց վրայ կը խնդար Պէրանժէր։ Սակայն վիպասէր աղջիկը, դուքսին նկատմամբ զգացած սիրոյն պատճառաւ, եզական կը համարէր զանի։

Պէտք է ըսել որ Մարքօ իր սերունդի վայելչասէրներէն կը զանազանուէր ֆիզիքական ու բարոյական կարգ մը յատկանիշերով, որոնք մասնաւոր տեղ մը կը գրաւէին նորատի աղջկան գողտր սրտին ու մտքին մէջ։

Իր ցեղին հնութիւնը, Ֆիորէնցեան նրբութիւնը, նուրբ և երկար դէմքը, յոխորտ վերապահումը դուքսին կ'ընծայէին այնպիսի հեղինակութիւն մը, որ ա՛լ աւելի կը շեշտուէր իր խորհրդաւոր նկարագրին ազդեցութեամբ և արուեստագիտական համբաւով։

Մարքօ արուեստի ստորակարգ գործեր չէր յօրիներ։ Իբր ամաթէօր կը ներկայացնէր ինքզինքը և ցուցադրութիւն չէր կատարեր։ Միայն թէ իր անհուն հարստութիւնը կը գործածէր՝ ամէն կարգի արուեստներ քաջալերելու համար։ Երիտասարդ արուեստագէտներու յանձնարարութիւններ ընելէ աւելի՝ նշանաւոր հաւաքածոները կը ճոխացնէր ամբողջ աշխարհի մէջ, նախապէս իր ծննդավայր քաղաքին կտակելով զանոնք։

Սթափիա դուքսին ապարանքը Ֆլորէնցայի մէջ, օրին մէկը, արուեստագիտական ուխտագնացութեան վայր մը պիտի ըլլայ, որուն վրայ այնքան պիտի պարծենայ անզուգական ոստանը որքան իր Պարկէլլոյին վրայ։

Երբ կոմսուհին տեսաւ դուքսին գալը և աղջկան կողմէ նշմարուած ըլլալուն ապահովութիւնը ունեցաւ, գեղապանծ կնոջ փափուկ դէմքը խիստ արտայայտութիւն մը առաւ։

Սօլանժի տենդոտ աչքերուն, յօնքերուն միջեւ առաջ եկած խորշոմին և բերնի կծումին ի տես՝ դիտող մը իսկոյն պիտի կռահէր թէ այդ գեղանի կինը, որուն ամէն բան կը ժպտէր կեանքի մէջ, բուռն վշտեր ունեցած ըլլալու էր, վշտեր՝ մարդոց կողմէ եկած քան ճակատագրէն։

Գիտակից ատելութիւն մը կար կոմսուհիին դիմագծերուն վրայ, նպատակին ու պատճառին տեղեակ, բաց ի ճակատագրական մելամաղձութենէն և այն դառնութենէն որ լաւ չբուժուած տառապանքէ մը առաջ կուգայ։

Դժգոհ նայուածք մը ձգեց Պէրանժէրի վրայ, որ հասկնալով իսկոյն, կասկարմիր եղաւ և գլուխը անդին դարձուց։

—Բնա՛ւ երբեք... անոր հետ չպիտի ամուսնանաս երբեք, ըսաւ մայրը։

Ի լուր այդ խիստ շեշտին և ներքին մտածումի յեղակարծ արտայայտումին, Պէրանժէր սարսուռ զգաց։ Հակառակ իր աննկուն կամքին, աչքերը տամկացան։

Նորատի աղջիկը ո՛չ տեղէն երերաց և ոչ ալ պատասխան տուաւ։

Ծաղիկներ կ'իյնային ծունկերուն վրայ։ Պէրանժէր ո՛չ ուշադրութիւն կ'ընծայէր և ոչ ալ կը պատասխանէր։

—Ուշադրութիւն ըրէ՛, Պէրանժէր, ըսաւ կոմսուհին։

Մեքենաբար, խարտեաշագեղ աղջիկը շարժում մը ըրաւ, բայց առանց տեսնելու իր կնամեծար հակառակորդները։

Իր խոնաւ աչքերը ուղղեց անոր վրայ, որոնք իր աչքերը կը փնտռէին, ու անոնց հանդիպեցաւ։

Երբ կոմսուհիին կառքին մօտեցաւ, դուքսը թամբին վրայ գտնուած կողովներէն մէկէն հանեց ահագին խուրձ մը ձիւնագնդիկներու և դեսպանուհիին կառքին մէջ նետեց։

Այդ թեթեւ ծաղիկներուն հատիկները երկար ճօղիկներու ծայրը չէին կախուած ըստ սովորութեան։ Անջատուած էին զանոնք, կանաչ ծիղակները միայն ձգելով. յետոյ ճերմակ նեղ ժապաւէններով իրարու կապած էին։

Եւ որովհետեւ մեծ քանակութեամբ կը գտնուէր, ձեան ճշմարիտ տարափ մը տեղաց Սօլանժի ու Պէրանժէրի վրայ, շուրջը և Ֆրանս կոչուած վարդերու սփռոցին մէջ։

Այդ գաղափարը այնքան սիրուն և տպաւորութիւնն այնքան յանկուցիչ թուեցաւ որ թէ՛ կառքերուն և թէ նըբրուղիներուն մէջ ժպտեցան կամ «կեցցէ» մըրմնջեցին, մանաւանդ որ երկու չքնաղ Ֆրանսուհիները Հռոմի բարձր դասակարգէն շատ կը սիրուէին։

Ամէն ոք կը դիտէր թէ ի՛նչ պիտի ընէին երկու կիները։

Դեսպանուհին գլուխը ծռեց ցրտօրէն, առանց նայելու դուքսին կողմը, որ կը բարեւէր։

Կոմսուհին պարզ կոկոն մը առաւ իր վարդերուն մէջէն, փոքր տերեւներուն միջեւ հազիւ կէս մը բացուած, ու կնամեծար ձիաւորին վրայ նետեց։

Դուքսը, ձին ետ քշելու համար, յեղակարծ շարժում մը ըրաւ, ետեւէն անցնող կոկոնը բռնելու համար։

Կրցաւ վարդի կոկոնը բռնել ու լամբակին վրայ անցուց։

(Շարունակելի)

բանէն։ Ընչառութեան այդ եղանակը շատ առաւելութիւններ ալ կ՚ընծայէ, օրինակի համար, շատ պաղ օդը քիթէն անցնելով կը տաքնայ և շատ չոր օդն ալ կը խոնաւնայ, վնասակար փոշին հոն կը մնայ և հոտառութեան ջիղերը մեզի ժամանակին կը զգուշացնեն, եթէ մեր շնչած օդը անմաքուր նիւթեր պարունակէ։ Ընդհակառակը, լոկ բերնով շնչառութիւնը շատ պակասաւոր է, ինչպէս կը տեսնենք ամէն առթի։ Այսպէս, օրինակի համար, զօրաւոր հարբուխէ բռնուած ժամանակնիս, երբ չենք կրնար քիթէն շնչել, մեր շնչառութիւնը շատ անկատար և անգոհացուցիչ կերպով տեղի կ՚ունենայ։ Նմանապէս քիթին մէջ յառաջ եկած գեղձային խլիկ այտուցները շատ կը դժուարացնեն ենթակային շնչառութիւնը և բերանը գոց եղած ատեն գրեթէ անկարելի կ՚ըլլայ շունչ առնել։ Հետևաբար այս պարագային մէջ ենթակային բերանը միշտ բաց կը մնայ, որով ապուշ արտայայտութիւն մը կ՚առնէ դէմքը։ Ասոր պատճառը չգիտցողը պիտի կարծէ թէ տղուն մտաւորական կարողութիւնը բնական վիճակի մէջ չէ։ Սովորաբար այսպիսի տղու մը շնչառութիւնը լսելի կ՚ըլլայ. ցերեկը հառաչելու պէս կ՚ընէ և գիշերն ալ կը խռմփայ։

Անկէ զատ այս հիւանդութիւնը արգելք կ՚ըլլայ նաև լաւ արտասանութեան։ Այդպիսի մէկու մը խօսուածքին մէջ ոգևորութիւն չի գտնուիր. ձայնը կը կորսնցնէ իր բնական հնչունութիւնը, մասնաւոր ռնգային արտասանութեան մէջ։

Տօքթ. Լանկի կը պատմէ հետևեալ յատկանշական դէպքը։ Դպրոցական փոքրիկ աղջիկ մը, վարժուհւոյն համբերութիւնը սպառելէ ետք, տուն ղրկուեցաւ՝ պատճառով թէ իր դասերը չէին հասկցուիր։ Ասիկա այն աստիճան խոր տպաւորութիւն ըրաւ աղջկան վրայ որ ինք պահանջեց ծնողքէն բժշկաց դարմանին յանձնել զինքը։ Անշուշտ սրտնեղած էր որ ինքզինքը զսպեց և անվեհեր կերպով յանձն առաւ վիրաբուժական գործողութեան մը ենթարկուիլ։ Քիչ օրէն ամէն ինչ լմնցած էր. աղջիկը աղեկցաւ, ուրախութեամբ վարժարան յաճախել սկսաւ և կրցաւ իր ընկերակիցներուն պէս մասնակցիլ դասախօսութեանց, առանց պարտաւորուելու այլ ևս իր արտասանութեան և ատոգանութեան համար ուսուցչին սրտնեղութիւն պատճառելու։

Հիմա գանք գլխաւոր կէտին որ լսողութեան պակասութիւնն է։ Այն ամէն պարագաներուն մէջ ուր ծնողք այս հիւանդութեան պատճառաւ բժիշկին դիմելու հարկ կը զգան, ոչ թէ դէշ արտասանութիւնը և տղուն դժուար շնչառութիւնն է պատճառը, այլ լսողութեան պակասութիւնը։ Եւ այս ալ բնական է, վասն զի ծնողք տղուն ուղղուած գրեթէ ամէն հարցումներուն «ինչ ըսիր» պատասխանը առնելով իրար կ՚անցնին։ Բայց ծնողք յաճախ տղուն չլսելուն պատճառը չգիտնալով, սովորաբար պարզ ու դիպուածական լսողութեան կը վերագրեն զայն. ճշմարիտն այն է սակայն որ տղուն քիթին ու ականջին մէջ գտնուած անցքը գրութեամբ նիւթեր կազմող մանղէն ելունդին խցուած ըլլալով, լսողութեան խանգարում մը պատճառած է։ Այս պարագան կը հաստատուի յաճախ, երբ սովորական հարբուխի ատեն, քիթին այդ մասին թաղանթներուն ուռենալովը լսողութիւնը աւելի կը դժուարանայ. այս հիւանդութեան միջոցին մէջ, լսելու կարողութեան աւելնալուն կամ նուազելուն պատճառը այս է։ Բնական է որ տղաք այդպիսի վիճակի մը մէջ առողջ դատողութիւն չեն ունենար. վասն զի մերթ գրեթէ բնականին պէս կը լսեն և կը հետևին դասերուն, մինչ ուրիշ ատեն չեն կրնար պատասխանել իրենց ուղղուած հարցումներուն. բերաննին բաց, կը նստին ու կը դիտեն առանց բան մը հասկընալու, վասն զի չեն լսեր, և իրենց այս վիճակը անուշադրութեան կը վերագրուի։ Դիւրին է ըմբռնել թէ տղու մը համար որչափ դժուարին է տան և վարժարանին մէջ յանդիմանուիլ անուշադրութեանը համար։ Այսուհանդերձ, պէտք է ըսել թէ ծնողք և ուսուցիչք յանցաւոր չեն ցորչափ ճանչցուած չէ իրենց վիճակը։

Այս հիւանդութեան վերոյիշեալ երեք ախտանիշներէն զատ յաճախադէպ ուրիշ ախտանիշներ ալ կան, այսինքն տղան չի կրնար քիթը մաքրել կամ շատ ցաւ կը զգայ մաքրուած ատեն. յաճախ գլխացաւ կ՚ունենայ. ուղեղին գործունէութեան վրայ յառաջ եկած ճնշումէն քիթին մէջ տեսակ մը խցում, նեղութիւն կը զգայ, արդէն մենք ալ սաստիկ հարբուխի ատեն մտքերնիս բթացած կը զգանք, և յիշողութիւննիս կը տկարանայ և աշխատելու կարողութիւննիս կը նուազի։ Այսպէս վերոյիշեալ ելունդն ալ տղուն քիթին մէջ, միևնոյն վիճակը տևական կ՚ընէ տղուն վրայ։

Պէտք է գիտնալ որ այս հիւանդութիւնը միջին Եւրոպայի յարափոփոխ կլիմաներուն մէջ յաճախադէպ է. բայց ծնողք չեն հասկնար զայն. տևական դեղերով դարմանել կուզեն խեղճ տղաքը, և ամառը ծով կը ղրկեն, բայց ասոնք բնաւ օգուտ մը չունին տղուն բժշկուելուն։ Պարզ ու փոքր գործողութիւն մը պէտք է և հիմա ասոր համար այն աստիճան կատարելագործուած գործիքներ կան, որոնցմով գործողութիւնը մէկ վայրկենի մէջ կը կատարուի և տղան չզգար իսկ։

Այս խնդիրը գործնական տեսակէտով ընկերական մեծ կարևորութիւն ունեցող խնդիր մըն է։ Տօքթ. Լանկէ ցայտուն օրինակ մը կու տայ այս մասին.—«Աղքատ, գեղեցկաս երիտասարդի մը գործանոցը գացի ուրկէ ճամբուած էր անկարողութեանը համար։ Վարպետը կը վկայէր թէ գործունեայ և բարի երիտասարդ մըն էր, բայց խլութեան պատճառաւ չէր կրցած յառաջանալ և իր այդ վիճակին համար ամէն ոք կը ծաղրէր զինքը։ Հարցումներով իմացայ թէ շատ վարպետներու քով աշխատիլ գացած, բայց ամէն տեղէ ալ միևնոյն պատճառին համար ճամբուած է։ Վիրաբուժական գործողութիւն մը կատարեցի տղուն վրայ, և քիչ ետքը մեր երկուքին ալ ուրախութիւնը չափ չունէր. ես տեսնելով որ երիտասարդը սկսաւ լսել վարպետին տուած հրահանգները, և ան սրտապնդուելով որ այլեւս պիտի կրնայ յառաջանալ իր գործի ասպարէզին մէջ և ոչ ոք պիտի ծաղրէ զինքը»։

ՏՕՔԹ. ԲՕԴՆԻԿԷ

ԱՌՏՆԻՆ ՑՈՒՑԱՏՆԵՐ

Զգեստի պատռուածքը միշտ կարկտելով նորոգելու պէտք չկայ. սա հետևեալ պարզ միջոցով ալ կարելի է նպատակին հասնիլ։ Կերպասին պատռած տեղին հակառակ կողմէն թերթիկ մը կուզ-բերքա դնելով, իրարմէ անջատուած մասերը լաւ մը իրարու կցելով, տաք արդուկ մը անցընելու է վրայէն. վայրկենապէս կ՚ամբանայ պատռուածքը ու աննշմարելի կ՚ըլլայ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԼԱ ՀԷԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլսքի Լա Հէի Դեսպանախորհուրդին նկատմամբ սա յայտարարութիւնը ըրած է Բարիզի թերթի մը Բեդերսպուրկի թղթակցին.

«Կը մաղթեմ որ լուրջ յառաջդիմութիւն մը նշմարէ խաղաղեցուցման գաղափարներուն մէջ, որոնք մեզի շատ սիրելի են, մանաւանդ անոր համար որ մեր կայսրը առաջին անգամ գումարեց Դեսպանախորհուրդը։ Այս տարի փափուկ խնդիր մը երևան հանուեցաւ այդ Դեսպանախորհուրդին բացումէն քիչ առաջ՝ այն է սպառազինութեանց սահմանափակման խնդիրը։ Այդ մասին իղձ մը յայտնած էր առաջին Դեսպանախորհուրդը։ Ցաւօք տեղի ունեցած պատերազմները դժբախտաբար առաջ չտարին այդ գաղափարը։ Անցեալ տարի մեր կողմէ տէրութեանց ուղղուած շրջաբերականի մը մէջ այդ կէտը խոստովանելով ըսած էինք թէ այս Դեսպանախորհուրդը օգտակար կերպով պիտի չկրնայ ձեռք առնել խնդիրը։ Անկէ ի վեր իմացանք որ երկու մեծ տէրութիւններ բացորձակապէս կը հակառակին այդ գաղափարին։ Յայտնի է որ այս պարագաներուն մէջ սպառազինութեանց սահմանափակման վրայ վիճաբանութիւն մը ի հարկէ ամուլ պիտի ըլլայ, և, առանց հակառակելու տարբեր կարծիք ունեցող տէրութեանց կողմէ այս խնդիրը երևան հանուելուն, մեր առաջին հայեացքին վրայ հաստատուն մնալէն զատ ուրիշ բան մը չենք կրնար ընել։»

Թղթակիցը հարցուց թէ տէրութիւններէն մէկը եթէ այդ ծանրակշիռ խնդիրը երևան հանէ, ի՞նչ պիտի պատահի։ Պ. Իզվոլսքի պատասխանեց.

«Չեմ գիտեր թէ որ և է տէրութիւն երևան պիտի հանէ՞ այդ խնդիրը, բայց, եթէ այդ տեսակ բան մը պատահի, ամէն ջանք պիտի ընենք գտնելու բանաձև մը, որուն բոլոր տէրութիւնները կարենան հաւանիլ։»

—Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռութ ալ սա յայտարարութիւնը ըրաւ նոյն թերթին Ուաշինկթընի թղթակցին.

«Դեսպանախորհուրդը, որուն սրտանց ամենամեծ յաջողութիւն կը մաղթենք, անշուշտ մեծ քայլ մը առնել պիտի տայ դէպ ի յառաջ՝ խաղաղութեան վերաբերեալ կարգ մը խնդիրներու կարգադրութեանը մէջ։ Ո՛չ միայն չեզոքներու իրաւունքները սահմանելու և երաշխաւորելու պիտի ծառայէ, այլ մանաւանդ պիտի նպաստէ անհետացնելու երկիրներու միջև վէճերու վտանգները և ամէն տեսակ պատերազմներու արհաւիրքները։ Յայտնի է թէ Դեսպանախորհուրդին աշխատութիւնները շատ առաջ պիտի չկրնան տարուիլ։ Այսուհանդերձ, պատճառներ կան կարծելու թէ այդ Դեսպանախորհուրդէն ետքը ուրիշներ ալ պիտի գումարուին։ Իւրաքանչիւր նոր Դեսպանախորհուրդ աշխատութիւնները ձեռք պիտի առնէ այն տեղէն, ուր թողած պիտի ըլլայ նախորդը։ Եւ այդպէս, քայլ առ քայլ, ժամանակին հետ խիստ մեծ յառաջդիմութիւններ պիտի իրագործուին։ Իմ կարծիքովս Դեսպանախորհուրդի մը գումարման պարզ իրողութիւնը և տէրութեանց համար միջազգային գործերու վրայ բարեկամաբար վիճաբանելու սովորութիւնը արդէն մեծ շահ մը կը կազմեն աշխարհի խաղաղութեան պահպանմանը համար։»

—Բարիզեան այդ թերթին Մատրիտի թղթակիցը սա յայտարարութիւնը կը հաղորդէ, զոր ըրած է Սպանիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Ալլենտէ Սալազար.

«Անշուշտ Լա Հէի Դեսպանախորհուրդին վիճաբանութիւններէն առաջ պիտի չգան՝ երկիրներու միջև ոյժի գործածութիւնը բոլորովին անհետացնող միջոցներ. բայց իրաւարարական միջազգային յանձնաժողովներու գործելու շրջանակը եթէ ճշդուի ու աւելնայ, եթէ ցամաքային պատերազմներու վերաբերող 1899ի պայմանագրութեանց վերաքննութիւնը, նաւային պատերազմներու համար 1864ի պայմանագրութեանց կիրառումը և այդ կարգի պատերազմներու կանոններուն մասնաւոր օրէնքի մը վերածուիլը նուազեցնէ պայքարին արհաւիրքները, եթէ ծովի վրայ չեզոք երկիրներու իրաւանց ու պարտականութեանց սահմանումը պատերազմիկներու հետ կռիւները աւելի դժուարացնէ, այդ պարագային մարդասիրական բարերար գործ մը տեսնուած պիտի ըլլայ։ Խաղաղութեան խնդրին պիտի նպաստեն այն ամէն բաները որոնք կը հակամիտին պատրաստել լուծում մը՝ զինուորական ու նաւային ծախքերու անընդհատ յաւելումէն առաջ եկած խնդիրներուն։ Սպանիոյ կառավարութիւնը այդ նպատակին համար առաջին վայրկեանէն տրամադիր պիտի ըլլայ մասնակցելու այդ խնդիրներուն քննութեանը, զորս երևան հանելու համար ուրիշ Դահլիճներ մտադրութիւն յայտնեցին։ Դիւանագիտութիւնը և եւրոպական իրաւաբանական գիտութիւնը Լա Հէի մէջ պիտի գտնեն սպանեւամերիկեան դիւանագիտութեան ու գիտութեան ազդեցիկ աջակցութիւնը, որ այնքան բեղուն է սկզբնական տեսակէտներով։

—Դեսպանախորհուրդին նախագահ Պ. Նէլիտովի խորհրդով, Քորէայի պատուիրակութիւնը, որ Լա Հէ ժամանած է՝ Քորէան Դեսպանախորհուրդին չհրաւիրուելուն դէմ բողոքելու համար՝ մտադիր է ներկայանալու Հոլանտայի արտաքին գործոց նախարարին։ Մ. Նահանգաց ու Ճաբոնի միջև հիմա տիրող զգացումներէն օգտուելով Քորէացիները գացին ամերիկեան պատուիրակ Պ. Բորդէրի բնակարանը, սակայն բացակայ էր։ Եթէ Քորէան Դեսպանախորհուրդին մասնակից ընելու խնդիրը յարուցուի, Ճաբոնի պատուիրակութիւնը անշուշտ պիտի բողոքէ, վասն զի Ճաբոն յայտարարած է որ օտար երկիրներու մէջ ինքն է Քորէայի ներկայացուցիչը։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Ֆրանսայի պատերազմական նախկին նախարար Պ. Էթիէնի և Գերմանիոյ նախարարապետին միջև տեղի ունեցած տեսակցութեան մասին նորագոյն տեղեկութիւններ կը հաղորդուին։ Ֆոն Պիւլով իշխանը ապահովցուցեր է Պ. Էթիէնը թէ Գերմանիոյ հանրային կարծիքը և մամուլը հիմա շատ լաւ տրամադրութիւններ ունին՝ Ֆրանսայի հետ մերձեցումի մը մասին, և թէ փափաքելի է որ Ֆրանսայի հանրային կարծիքն ու մամուլն ալ միևնոյն տրամադրութիւնները ունենան՝ Գերմանիոյ հետ մերձեցումի մը մասին։ Պերլինի քաղաքական շրջանակներուն մէջ շատ կը խօսուի այդ տեսակցութեան վրայ. կարծիքները իրարմէ կը տարբերին։ Այսուհանդերձ ընդհանուր կերպով սա համոզումը կը տիրէ թէ այդ տեսակցութիւնը կարելի ելակէտը եղած է ճշգրիտ ու բարեդէպ բանակցութեանց շարքի մը։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՃԱԲՈՆ

Ուաշինկթընէն Նիւ-Եորքի լրագիրներուն ուղղուած հեռագիրներ կ՚ըսեն թէ ճաբոնական առեւտրական ընկերութիւններու պատուիրակներուն Թոքիոյի մէջ ունեցած գումարման պահուն տրուած որոշմամբ Պ. Ռուզվէլդի և ամերիկեան առևտրական ընկերութիւններուն ուղղուած զեկոյցները այնպէս կը նկատուին թէ ոգորուած սպառնալիք մը կը պարունակեն՝ Ճաբոնի մէջ ամերիկեան ապրանքներուն դէմ պայքար մը մղելու համար։ Այդ պարագան պիտի որոշուի, եթէ անյապաղ միջոցներ ձեռք չառնուին՝ Սան-Ֆրանչիսքօ բնակող Ճաբոնցիները աւելի նպաստաւոր պայմաններու ենթարկելու համար։ Ճաբոնցիները, այդպէս վարուելով, անշուշտ կը յուսան Մ. Նահանգները պարտաւորել որ Ամերիկա բնակող Ճաբոնցիներու դէմ ձեռք առնուած ու ձեռք առնուելիք միջոցները նուազ խիստ ըլլան։ Եթէ ամերիկեան ապրանքներուն դէմ պայքարին կիրառումը որոշուի, ընդհանուր կարծիքը այն է թէ ծանրակշիռ ազդեցութիւն մը պիտի գործէ երկու երկիրներուն բարեաց յարաբերութեանց վրայ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Քսան հազարական թոննոց այն երկու զրահաւորներու շինութիւնը զոր Մ. Նահանգաց Խորհրդարանը անցեալ ձմեռ որոշեց, անհատական գործարաններու մէջ պիտի շինուին և ոչ թէ պետական, վասն զի առաջինները աւելի աժան գին առաջարկած են։ Երկու զրահաւորներուն շինութիւնը երեսուներեք ամիսէն պիտի աւարտի. հիմակուան բոլոր զրահաւորներէն աւելի զօրաւոր պիտի ըլլան։ Իւրաքանչիւրին երկայնութիւնը պիտի ըլլայ 153 մետր 60, լայնութիւնը՝ 25.50 և արագութիւնը ամենէն շատ ժամը քսանըմէկ մղոն։ Տասնական թնդանօթ պիտի ունենան երեսուն սանթիմեդրնոց և արագաձիգ թնդանօթներ՝ երեսունըհինգ սանդիմեդրնոց. նաև աւելի փոքր ուրիշ թնդանօթներ և ծովին տակէն թորփիլ արձակելու երկու խողովակ։ Ծփական գծին վրայ զրահին հաստութիւնը ամենէն աւելի 27½ սանդիմեդր պիտի ըլլայ։ Իւրաքանչիւրին շինութեան ծախքն է քսան միլիոն Ֆր.։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Իտալիոյ մէջ հակակղերականութիւնը, որ Ֆրանսայի մէջ Եկեղեցին ու Պետութեան բաժանումէն ի վեր, աւելի սաստկացած է, անցեալ օր հաստատուեցաւ Հռոմի թաղապետական ընտրութեանց արդիւնքովը։ Բոլոր կուսակցութիւնները միացած են կղերական կուսակցութեան դէմ։ Այս վերջինը կը հնազանդի Վատիկանի հրամաններուն։ Ընտրողներու հարիւրին վաթսունը մասնակցեցան։ Բաւական բուռն պայքար մը ետքը, ստուար մեծամասնութիւն շահեցան հակակղերական կուսակցութիւնները։ Քաղաքին փողոցներուն մէջ, այդ առթիւ, ուրախութեան արտայայտութիւններ կատարուեցան։

ԱՆԽՈՑԵԼԻ ԴՐԱՄԱՐԿՂԸ

Նիւ-Եորքի մեծ պանքա մը դրամարկղ մը շինել տուաւ, որ խիստ ուշագրաւ է. պիտի կրնայ դիմադրել ո՛չ միայն գողերու յարձակումներուն, այլ բնութեան աղէտներուն դէմ՝ երկրաշարժ կամ փլուզում։ Այդ դրամարկղը տասներկու մետր խորութեամբ նկուղի մը մէջ դրուած է։ Հայելիներու ճարտար դրութեամբ մը պահապանը իր դիտելու վայրէն պիտի կրնայ միևնոյն ժամանակի մէջ ամէն բան տեսնել։ Այդ անեղ դրամարկղին արտաքին դուռը վեց թոնօ կը կշռէ։ Զօրս կողմը խողովակներ դրուած են։ Յարձակման պահուն գողերը ողջ ողջ պիտի այրին՝ շոգիի զօրաւոր ցայտումներով, որոնք պիտի արձակուին դրամարկղին վըրայ։ Վերջապէս այդ դրամարկղին որ և է մասին վրայ գործուած ճնշում մը ելեկտրական զանգակներ պիտի հնչեցնէ հաստատութեան ամէն կողմերը։ Յիսուն տարուան փորձառութեան արդիւնք է այդ հրաշալի դրամարկղին շինութիւնը։

ՔՐՈՋԸ ՊԱՏԻՒԸ

Շաբաթ օրուան դատավարութիւնը ամբողջովին գրաւեց Պալմաչէտա ընտանիքին փաստաբան Պ. Պոննըվիի յայտարարութիւնը։ Փաստաբանը ջանաց հաստատել թէ կախարդիչ Ուէկլայիտ գլուխէ հանած էր փոխանորդեալներուն զաւակը՝ Պալմաչէտան, որ նախ ուզած էր փախչիլ։ Իր ծնողաց սա հեռագիրը ուղղած էր.— «Իսկոյն երկու հազար Փր. ղրկեցէք ինձ։ Սէրը կը պարտաւորէ զիս մեկնիլ։» Սակայն ծնողքը այդ պարագան դարձուածք մը նկատեցին՝ նոյն գումարը ձեռք անցընելու համար։ Տիկին Պալմաչէտա, որ տեղեկութիւն առած էր, նամակ գրեց իր զաւկին, ըսելով որ կը ցաւի թէ պիտի վտանգէ համբաւը այն յարկին ուր այնքան լաւ ընդունուած էր, վասն զի տակաւին ամուսնանալու տարիքը չունի և թէ Ուաթինկըրն ընտանիքը բնաւ պիտի չուզէ լուրջ բան մը նկատել։ Հայրն ալ կը գրէ իր զաւկին՝ չխանգարել այդ ընտանիքին անդորրութիւնը։ Պ. Պոննըվի ձեռք առաւ Օր. Ուաթինկըրնի նկարագրին ուսումնասիրութիւնը և ըսաւ թէ անհունապէս կը կարեկցի անոր։ Սէրը ամէն բան ներելի կ՚ընէ և, ինչպէս այդ աղջիկը կ՚ըսէ նամակի մը մէջ, «անհունապէս կը սիրէ զայն»։ Ուրեմն շատ նեղմտութեամբ դատուելու է անոր մասին. բայց Չիլիական ընկերութեան պատկանող անձեր յայտարարեցին Պալմաչէտա ընտանիքին թէ Օր. Ուաթինկըրն երկու ամիսի չափ Չիլիի մէջ մնացած պահուն սա տպաւորութիւնը առաջ բերեր է թէ բաւական համարձակ է։ Փարիզէ մէջ այդ տեսակ բան մը չէ հաստատուած, բայց նոյն իսկ Օր. Ուաթինկըրնի նամակները կան, որոնք ցոյց կու տան թէ կամովին ինքզինքը յանձներ է, վասն զի կ՚ուզէր միայն իրեն համար ունենալ իր սիրածը։ Փաստաբանը օրիորդին զանազան նամակները կարդաց. խենթի պէս սիրահարուած էր նշանածին, որ միևնոյն բուռն զգացումը կը տածէր։ Ամբաստանեալը, լսելով իր քրոջ սիրային խանդին հրապարակուիլը, ժպտեցաւ, այլագունեցաւ և աչքին խարթիչները իրարու կը զարնուէին անընդհատ։ Ունկնդիրներէն շատերը նողկանք կը զգային, տեսնելով որ այդքան անպէտ կերպով կը բացուի սրտի գիրքը այդ տարաբախտ աղջկան, որուն սիրտը այնքան դառնապէս խոցուած էր։ Նամակներու ընթերցումը սրտայոյզ տեսարան մը առաջ բերաւ։ Փաստաբանը եկաւ այն կէտին, ուր Պալմաչէտա կը գրէ իր նշանածին թէ այնքան կը սիրէ որ ամուսնանալ չուզեր, վասն զի, կ՚ըսէ, ամուսնութիւնը սիրոյ վախճանն է և թէ կ՚ուզէ որ այն օրը երբ զինքը սիրելէ դադրի, ազատ ըլլայ։ Պ. Պոննըվի յարեց.—«Այդ տեսակ կապ մը, կիրքով ու հեշտանքով շինուած, ամուսնութեան համապատասխան չէր։ Օր մը Պալմաչէտա իր նշանածին թուղթերուն մէջ գտաւ նամակ մը Անգլիացիի մը ուղղուած, որուն շոգենաւին մէջ հանդիպած էր Չիլիէ վերադարձին։ Այդ նամակին մէջ կ՚ըսէր.— «Առաջուան պէս պիտի սիրե՞ս զիս։» Միւս կողմի փաստաբանը յայտարարեց թէ այդ նամակը խաղ մըն էր Պալմաչէտայի նախանձը գրգռելու համար։ Պ. Պոննըվի պատասխանեց թէ պիտի ապացուցանէ իր ըսածը, ուստի սկսաւ կարդալ Օր. Ուաթինկըրնի ուրիշ նամակները՝ աւելի խանդավառ։ Ամբաստանեալը, որ ինքզինքը զսպելու համար մեծամեծ ջանքեր կ՚ընէր, յանկարծ ոտքի ելաւ, սկսաւ հեծկլտալ և բռունցքը Պ. Պոննըվիի ցոյց տալով պոռաց.—«Վա՛տ. [illegible]»։ Քարլոս Ուաթինկըրնի փաստաբանը իսկոյն քովը փութաց և ոստիկան-զինուորներ զայն իրենց թևերուն մէջ առին, վասն զի կռնակի վրայ ինկաւ։ Յուզումը սրտաճմլիկ էր։ Ուրիշ փաստաբան մը գոչեց.—«Բաւական է Պ. Պոննըվի, բաւական»։ Ամէն կողմէ «բաւական է» կը պոռային։ Պ. Պոննըվի ըսաւ թէ կ՚արհամարհէ կատարել տրուած արտայայտութիւնները և թէ ոչ մէկ բան կրնայ արգիլել իր պարտականութեան կատարումը։ Ամբաստանեալին փաստաբանը Պ. Հիւզման գոչեց.—«Վա՛տ. վա՛տ, իրաւունք չունիք անարգել ամբաստանեալին վիշտը»։ Պ. Պոննըվի ուզեց շարունակել նամակներուն ընթերցումը։ Ամբաստանեալը նորէն յուզման նշաններ ցոյց տուաւ. անոր փաստաբանը նորէն գոչեց.— «Բաւական է, բաւական։ Կը տեսնէք թէ ամբաստանեալը կը հիւանդանայ»։ Պ. Պոննըվի պատասխանեց.— «Դուք էք որ զիս կը ստիպէք կարդալու»։ Միւս փաստաբանը յարեց.— «Լռեցէք. ինքզինքնիդ պիտի անպատուէք»։ Այս միջոցիս ունկնդիրները սկսան ծափահարել և «Անկեցի՛ Պոննըվի. Թշուառական, վա՛տ» կ՚ըսէին։ Փաստաբանները բուռն բանավէճ մը կը կատարէին։ Նախագահին հրամանով ունկնդիրները դուրս հանուեցան։ Դատավարութիւնը քառորդի մը չափ ընդհատուեցաւ։ Նիստը վերսկսելուն փաստաբանները և օրագրողները միայն մնացած էին։ Նախագահը յայտարարեց թէ Պ. Պոննըվի չէր գիտեր որ Քարլոս Ուաթինկըրն կը հիւանդանար. նաև բողոքեց փաստաբաններուն ընթացքին դէմ, ըսելով որ մանկանիչ պիտի ընէ անոնց արհեստակցուին։ Պ. Պոննըվի յայտարարեց թէ ամբաստանեալին հիւանդ ըլլալը եթէ գիտնար, պիտի լռէր, սակայն կարծած էր որ ձև մըն է եղածը։ Առաջարկեց որ նամակներուն ընթերցմանը պահուն ամբաստանեալը դուրս հանուի։ Ընդհանուր դատախազը յայտարարեց թէ անկարելի է. ուստի, ընդունելով հանդերձ թէ նամակներու ընթերցումը դառնապէս կը յուզէ ամբաստանեալը, առաջարկեց դատավարութիւնը դադրեցնել, ինչ որ կատարուեցաւ։ Փաստաբանները երբ դուրս ելան, ոմանք նպաստաւոր և ուրիշներ ալ աննպաստ արտայայտութիւններ ըրին Պ. Պոննըվիի։

—Երկուշաբթի օր ունկնդիրները խիստ բազմաթիւ էին դատարանին մէջ, վասն զի շաբաթ օրուան դատավարութիւնը մեծ հետաքրքրութիւն առաջ բերած էր։ Կիներն ալ բազմաթիւ էին։ Պ. Պոննըվի, Պալմաչէտայի փաստաբանը, յայտարարեց թէ միւս կողմը հաւաստած էր իրեն որ «վատ» յորջորջած չէին զինքը։ Ուստի շաբաթ օրուան միջադէպը փակուած նկատեց և առաջ տարաւ իր յայտարարութիւնները։ Ըսաւ թէ Պալմաչէտա կը մաքառէր իր սիրոյն դէմ, սակայն չէր ուզեր ամուսնանալ, վասն զի տեղեկացած էր Օր. Ուաթինկըրնի կողմէ իրեն յայտնուած գաղտնիքին։ Պ. Պոննըվի շարունակեց դատափետել Օր. Ուաթինկըրնը. կարդաց այն նամակը, ուր այդ աղջիկը կ՚ըսէր թէ ստած էր իր բարեկամին, ուրկէ կը հետևի թէ անկէ առաջ սխալ մը գործած էր։ Փաստաբանը ըսաւ որ երկու երիտասարդները համաձայնած էին իրենց յարաբերութիւնները խզելու. ցոյց տուաւ թէ Պալմաչէտա ինչպէս Օր. Ուաթինկըրնի յանձնած էր նամակներէն մէկ մասը, իր մօտը պահելով անոնք որ շաբաթ օրուան դատավարութեան միջոցին կարդացուեցան։ Փաստաբանը կարդաց Օրիորդին հրաժեշտի մէկ նամակը՝ շատ գեղեցիկ իր տխրութեանը մէջ։ Դատավարութեան շարունակութիւնը յետաձգուեցաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Սանիլէ աստիճան մըրուեցաւ Դամասկոսի երեւելիներէն Ըտիփ Նազմի պէյի։

ՊԱՇՏՕՆ.— Իչիլ գաւառին (Ատանա) հաշուակալ անուանուեցաւ Քէօթահիոյ գաւառին հաշուակալ Նէչէթ էֆ., որուն յաջորդեց Ամասիէ գաւառին նախկին հաշուակալ Աբտիւլրահման էֆ.։

— Տրապիզոնի նահանգին Ֆաթսէ գաւառակին նաիպ անուանուեցաւ Այվալըքի նախորդ նաիպ Աբտուլլահ էֆ.։ Սըվազի նահանգին Էրպաա գաւառակին նաիպ անուանուեցաւ Գօչհիսարի նախորդ նաիպ Ալի Միւրթէզա էֆ.։

ՊԱՇՏՕՆԱՆՇԱՆ. — Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ ցամաքային ճարտարագէտներու վարժարանին ուսուցիչներէն հազարապետ Սամին էֆ.ին։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Սաքըզի գաւառին թաղապետական բժիշկ Եանքօ էֆ.ին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ միջև առևտրական դաշնագրութեան ու հիւպատոսական պայմանագրութեան վերանորոգման բանակցութիւնները մէկ քանի օրէն պիտի սկսին։ Ինչպէս ծանուցուեցաւ, Ռումանիոյ պատուիրակները արդէն Կ. Պոլիս ժամանած են։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ երեւելիներէն Ահմէտ փաշա Էտտա, որ Հիճազի Համիտիէ երկաթուղիին շինութեան ծախքերուն համար տարեկան երկու հարիւր ոսկիի գումար մը խոստացած է, այս տարուանն ալ վճարեց նոյն երկաթուղիին ելմտական վարչութեան։

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ազգային տօնին առթիւ, երէկ, շնորհաւորական ընդունելութիւններ կատարուեցան ամերիկեան դեսպանատան Եէնիքէօյի ամարանոցին մէջ։ Կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ Կայս. առաջին թիկնապահ Մէհմէտ փաշա և արարողապետ Կալիպ փաշա, երէկ, շոգենաւակով Եէնիքէօյ գացին և Վեհ. Սուլթանին անունով շնորհաւորական այցելութիւն տուին դեսպան Պ. Լէյշմանի։ Մեծ Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին թարգմաններն ալ շնորհաւորական այցելութիւն տուին դեսպանին։

— Ամերիկեան դեսպանատան մէջ երէկ տեղի ունեցած շնորհաւորութեանց ներկայ էին Կ. Պոլսոյ ամերիկեան գաղթականութեան երեւելիները։ Նուագածուներու խումբ մը կը նուագէր։

— Բոլոր դեսպանները, երէկ, ամերիկեան դեսպանատունը երթալով, իրենց այցետոմսերը թողուցին շնորհաւորութեան համար։

— Երէկ գիշեր Պ. Լէյշման սեղան մը տուաւ դեսպանատան մէջ։ Ներկայ գտնուեցան դեսպաններէ ոմանք և ամերիկեան դեսպանատան պաշտօնեաները։ Յետոյ պարահանդէս մը տրուեցաւ։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանը ու դեսպանուհին, ինչպէս ծանուցուեցաւ, Arethuse պահականաւով Պէշիքթա գացին՝ Միջերկրական իտալական նաւաբաժինը այցելելու, և յետոյ Կ. Պոլիս վերադարձան։ Arethuse Պէշիքթա ժամանելուն, տի Պրօքէդդի ծովակալը իր հետևորդներով նոյն պահականաւը գացեր և բարի գալուստ մաղթեր է դեսպանին ու դեսպանուհիին, որոնք յետոյ փոխադարձ այցելութիւն տուեր են ծովակալին։ Կէս օրին Ռէճինա Մարկարիթա մարտանաւին մէջ սեղան մը տրուեր է ի պատիւ Իմբերիալի մարքիզին և մարքիզուհիին։ Նոյն իրիկունը նաւաբաժինը ճամբայ ելեր է։ Դեսպանին հետ Կ. Պոլիս ժամանեցին դեր-ծովակալ Զէլի և քսաներեօթ սպաներ, որոնք Բէրա Բէլէս և Լոնտոն օթէլները իջեւանեցան։ Դեր-ծովակալը երէկ այցելեց շուկան և ուրիշ վայրեր։ Դեր-ծովակալը ու սպաները երեքշաբթի օրը Arethuse պահականաւով Պէշիքթա պիտի ուղևորին և հոնկէ Ակորտաթ մարտանաւով, որ իրենց կը սպասէ, նաւաբաժինին մօտ պիտի երթան։

ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ. — Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպանատան Եէնիքէօյի ամարանոցին մէջ առջի գիշերը տրուած հացկերոյթին ներկայ գտնուեցան Անգլիոյ, Ռուսիոյ ու Ամերիկայի դեսպանները, Գերմանիոյ դեսպանի փոխանորդը, Սպանիոյ դեսպանը, անտառներու, հանքերու և երկրագործութեան նախարար Սէլիմ Մէլհամէ փաշա և առևտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան խորհրդական Նէճիպ Մէլհամէ փաշա՝ իրենց տիկիններով, Ֆրանսայի դեսպանատան գործակատար Պ. Պոբ, Օսմ. Հանրային Պարտքի ընդհանուր տնօրէն Պ. Բիսառ, Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէնի օգնական Պ. Նիաս և այլն։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ դեսպան Պ. Կրիպարիս որ արձակուրդով պիտի մեկնէր, իր ուղևորութիւնը յետաձգեց։

ՊԵԼԿՐԱՏԻ լրագիրները կ՚ըսեն թէ Կ. Պոլսոյ սերպիական դեսպան Պ. Նէնատովիչ, որ արձակուրդով Պէլկրատ կը գտնուի, Պերլինի դեսպան պիտի կարգուի՝ Պ. Վուիչի տեղ, որ հրաժարած է։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆԸ նկատելով որ յունարէն Պրօօտոս լրագիրը կանոնի անսաստած է, յանդիմանութեան գիր մը ուղղեց անոր արտօնատիրոջը։

ՊՐՈՒՍԱՅԷՆ կը գրեն թէ անցեալ շաբաթ օր աճուրդի վայրը, մինչև իրիկուն, 130,000 քիլօ խոզակ ծախուեր է 16էն 26 ղրուշի։ Յետոյ 150,000 քիլօ ալ տարուեր են, որով կը հասկցուի թէ այս տարի խոզակի բերքը շատ առատ պիտի ըլլայ Պրուսայի մէջ։

ԹԱՂԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ Ե. շրջանակին մէջ առջի օրը սկսաւ «լամբ լիւքս»երու զետեղումը՝ հինգը Մէսարբուրնի և Պէօյիւքտէրէի միջևեղը քարափին վրայ, մէկը՝ Մէսարբուրնի նաւամատոյցին դիմացը, մէկը՝ Սարըեար Բէօրրիւ ճատտէսի, մէկը՝ Եէնի Մահալլէ և երկուքն ալ Թարապիա։

«ԻՐՄԻԿ»Ի ՀԱՑ.— Սելանիկցի անձի մը կողմէ քաղաքապետութեան դիմում եղած է Կ. Պոլսոյ մէջ «իրմիկ»է հաց պատրաստելու համար, ինչպէս կ՚ըլլայ Իզմիրի ու Սելանիկի մէջ։ Քաղաքապետութեան Խորհուրդը խնդիրը քննելով որոշեց արտօնութիւն տալ՝ պայմանով որ այդ կերպով պատրաստուած հացերը ենթակայ չըլլան հացերու համար որոշուած սակին։ Հետևաբար խնդրարկուն արտօնուեցաւ հարկ եղած մեքենաները բերել տալու և փուռ մը բանալու։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ծովածոցին մէջ երթևեկելու համար Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէի կողմէ Անգլիայէն գնուած Միւզըերի շոգենաւը երէկ Տարտանէլ հասած ըլլալով, այսօր Կ. Պոլիս կը ժամանէ։ Մէկ քանի օր հոս մնալով, մաքրուելէ ու ներկուելէ ետքը Սելանիկ պիտի ղրկուի։

ՊՈԼՍՈՅ մաքսատան «Այնիէ» ճիւղին նախորդ տնօրէն Րիֆաթ էֆ.ի և միւս պաշտօնեաներուն 11րդ դատավարութիւնը երէկ տեղի ունեցաւ Պետական Խորհուրդին նախնական դատարանին առջև։ Վերոգրեալ պաշտօնեաներէն վախճանեալ Լոմէր Ֆայիզ էֆ.ի ընտանիքին և ուրիշ պաշտօնեայի մը երաշխաւորին կոչնագիր ուղղուելու համար դատը յետաձգուեցաւ յուլիս 12ին։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ՚Քոնոր, երէկ, այցելութիւն տուաւ Եգիպտոսի Խտիւ Ապպաս Հիլմի փաշայի։

ՊՈՒԼՂԱՐԻԱՅԻ գործակատար Պ. Կէշով, որ արձակուրդով Սոֆիա գացած էր, այսօր Կ. Պոլիս կը դառնայ իր տիկնոջ և զաւակներուն հետ։

ԱԹԷՆՔԻ օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյ հարիւր Ֆր. նուիրեր է Թրիփոլայի ողողումներէն վնասուածներուն համար։

ԽԱՐԴԱԽ ԿԻՆԸ.— Քէօթահիայի մէջ, անցեալները, տեղացի մը՝ Հաճի էֆ., ատասան ազօթքը կատարելով մզկիթէն վերադարձին նպարավաճառի մը խանութին առջև տասներկու տարեկանի չափ տղայ մը կը տեսնէ, որ տխուր նստած էր։ Անոր վիճակին արգահատելով նպարավաճառէն տեղեկութիւն կ՚ուզէ և պատասխան կ՚առնէ թէ հայրը մայրը մեռած ըլլալով, որբ ու անօգ մնացած և գիշերը հիւրընկալած էր խանութին մէջ։ Վերոգրեալ անձը այդ տղան հետը կ՚առնէ ու սրճարան կը տանի՝ ճամբու ծախքը հայթայթելով Էսկիշէհիր ղրկելու՝ իր հօրեղբօրը մօտ։ Սրճարանը գտնուողներէն մէկը կը դիտէ թէ տղուն ականջները ծակուած են, կը հարցնէ տղուն, որ քիչ մը վարանելէ ետքը արտասուելով կ՚ըսէ թէ անօգ մնացած ըլլալով իր պատիւը փրկելու համար մանչու հագուստ հագած էր։ Սրճարանը գտնուողներէն շատերը, յուզուելով աղջկան այդ պարկեշտութենէն, իրենց արցունքները չեն կրնար զսպել։ Հաճի էֆ. մանչ զաւակ մը ունենալով, կը մտադրէ համեստութիւնը մարմնացնող այդ աղջիկը իր զաւկին կնութեան առնել, ուստի տուն տանելով աղջկան հագուստ հագցնել կու տայ։ Միւս կողմէ քննութեան կը ձեռնարկէ այդ աղջկան ծագումը և ո՛ր ընտանիքին պատկանիլը ստուգելու համար։ Մէկ քանի տեղեր կը հարցնէ, բայց հետք մը չի գտներ։ Վերջապէս ուրիշ թաղի մը մէջ կը տեսնէ թէ ոստիկանները և թաղեցիները տան մը դուռը կը կնքեն և կին մըն ալ տան առջև կ՚ողբայ ու կուլայ։ Պատճառը հարցնելով կ՚իմանայ թէ այդ կինը հարսնիքի մը երթալու համար 40-50 ոսկիի արժէքով ոսկիէ զարդեր փոխ առեր, և սակայն հարսը այդ առարկաները չորթելով փախեր է։ Հաճի էֆ. կը կասկածի թէ մի՛ գուցէ այդ հարսը իր տունը տարած աղջիկը ըլլայ. ուստի ոստիկանները տունը կը տանի, ուր աղջիկը, որուն անունը Էմինէ ըլլալը յետոյ կը հաստատուի, հարցաքննութեան ենթարկուելով կը խոստովանի իր արարքը և ոսկիէ զարդերը կը յանձնէ։ Ոստիկանները կը ձերբակալեն՝ ինքզինքը իբրև որբ և համեստութեան մարմնացում ցոյց տուող այդ կինը։

ՊԷՐԱ, Թէփէ Պաշը, Վենետիկ փողոց Նինա անուն կնոջ տունը, առջի գիշերը, երկու յոյն երիտասարդներ երթալով կռիւ հանել ուզեցին։ Նինայի համանին Հիւսէյին անուն Պարսիկ մը, որուն հաճոյքի վայրկեանները այդ կերպով խանգարուած էին, կռիւին կը միջամտէ. կռիւը կը մեծնայ. ամէնքը մէկէն սանդուխներէն վար գլորելով փողոց կ'իջնան. հոն ալ կռիւը կը շարունակէ. դիմացը գտնուած սրճարան մը կը մտնեն, ուր սեղանները տակնուվրայ կ'ըլլան։ Վերջապէս ոստիկանները հասնելով կ'ուզեն կռիւը դադրեցնել և կռուարարները ձերբակալել, բայց Մաթէօ անուն անձ մը կ'աշխատի կռուարարները ազատել ոստիկաններուն ձեռքէն, սակայն կը ձերբակալուի. այդ միջոցին բուն իսկ կռուարարները կը փախչին։ Պարսիկ Հիւսէյին բաւական վիրաւորուած է։

ՊԷՅՔՕԶԻ Աքպապա գիւղին մէջ Ռասիմ ու Մէհմէտ, որոնց միջեւ բաւական ատենէ ի վեր գժտութիւն մը կար, կռուի բռնուեցան երէկ առտու։ Մէհմէտ աթոռակով մը ու դաշոյնով իր հակառակորդը ծանրապէս վիրաւորեց ու փախաւ, բայց քիչ ետքը ձերբակալուեցաւ։ Վիրաւորին կեանքը վտանգի մէջ է։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԷՐԱՅԻ ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Ինչպէս երէկ հաղորդեցինք, Բերայի արդի Թաղական Խորհուրդը պարտք կը թողու և թողած պարտքն ալ ո՛չ թէ 425½ ոսկի է, ինչպէս թերիմացութեամբ ծանուցած էինք երէկ, այլ 700 ոսկի։ Թաղական Խորհուրդը Ազգ. Վարչութեան դիմում ըրած էր՝ իր տարեկան պիւտճէին վրայ 425½ ոսկիի յաւելում մը ընելու համար։ Երէկ գրեցինք թէ այս առաջարկը մերժուած էր Քաղաքական Ժողովոյ կողմէ, որով վերեւ յիշուած 700 ոսկիի պարտքը առանց Վարչութեան գիտութեան գոյացած էր։ Ս. Պատրիարքը Քաղաքական Ժողովոյ կողմէ երկրորդ նամակ մըն ալ ուղղած է յիշեալ Թաղ. Խորհուրդին՝ անոր հրաժարականին առթիւ, ուր կը շեշտուի սա պարագան թէ Թաղ. Խորհուրդը հրաժարական տուած է՝ առանց իր յաջորդին ընտրութեան համար նախապատրաստական գործողութիւններու ձեռնարկելու, այսինքն՝ ընտրողներու և ընտրելիներու ցանկ և ընտրողական ժողով կազմելու, ևայլն։

* * *

Յառաջիկայ կիրակի, Դուզկունճուքի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն տօնախմբութիւնն ըլլալով, Ս. Պատրիարքը հրաւիրուած է հանդիսաւոր Պատարագ մատուցանել և իր քարոզութեամբ հոգեւորապէս մխիթարել բարեպաշտ ժողովուրդը։ Նոյն օրը, միջօրէէն յետոյ, Ն. Սրբազնութիւնը պիտի այցելէ Պէրպէրեան վարժարան, ներկայ գտնուելու աշակերտական ճառերու ընթերցման հանդէսին։

—Երզնկայի Կրօն. Ժողովոյ ատենադպիր Տ. Վահան քհնյ. Սեւումեան որ վեց տարիէ ի վեր իր երեցկինը կորսնցուցած ըլլալով այրի կը մնայ, փափաք յայտնած էր որ իր յառաջացեալ տարիքին մէջ վեղարի օրհնութեան արժանանայ և վարդապետ ձեռնադրուի։ Երզնկայի առաջնորդական տեղապահ Տ. Եմմանուէլ Վրդ. խնդրած է Պատրիարքարանէն որ գոհացում տրուի ծերունի քահանային այս խնդրանքին։

ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍ
ՎԻԷՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ
ԲԱՆԿԱԼԹԻԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

Վիէննական Մխիթարեան Հայոց Բանկալթիի վարժարանին ամավերջի հանդէսը ու վկայականաց բաշխումը կատարուեցաւ երէկ, այն պէսպիսութեամբ լեցուն ու շահեկան յայտագրին համաձայն որ այդ կրթական հաստատութեան յատուկ է։ Ամէն տարուան նման՝ հանդիսականներու հոծ բազմութիւն մը, եկեղեցական ու աշխարհական, պաշտօնական անձնաւորութիւնք և ստուար թուով ընտանիքներ փութացած էին անձամբ պատասխանել Տեսչութեան հրաւէրին։ Իր աւանդական կարգուսարքով բարձրացած էր բեմը, որուն ճակատն ու չուրջը կը զարդարէին դրօշներ, դափնիներ և նկարներ։ Բեմին երկու կողմը բարձրաւանդակներ՝ ուսանողներուն համար, ու առջին՝ դաշնակը։

Վանահայր մեծաւոր Հ. Գրիգորիս Ծ. Վրդ. Գալէմքեարեան, Հ. Գաբրիէլ Ծ. Վրդ. Մէնէվիշեան, վարժարանին տեսուչ Հ. Գէորգ վրդ. Փանջիկեան, փոխ-վարիչ Վարդան վրդ. Մելքիսեդեկեան, Հ. Կէտիկեան վրդ. և ուրիշ միաբաններ կ'ընդունէին երեկոյի այցելուները, արդէն և նախկին սաներու օժանդակութեամբ որոնք հիւրամեծարի պաշտօն կը վարէին։ Ժամ 7ին մօտ հասաւ Հայ Հռոմէականաց Կ.-Պատրիարք Տ. Սապպաղեան Սրբազան՝ բարձրաստիճան կղերէն շրջապատուած և բազմեցաւ նախագահական աթոռը. միեւնոյն ժամանակ հասան նաև Բանկալթիի զինուորական հրամանատար Մէհմէտ փաշա, քաղաքապետ Բարձր. Բէհիճ փաշայի կողմէ՝ Թեվֆիգ պէյ, օգնական Տնօրէնին Թաղապետական Զ. շրջանակին, աւստրօ-հունգարական դեսպանին կողմէ Պ. Վայնձիլ և ընդհ. հիւպատոսին կողմէ Պ. Նառամլէնքի։

Մեր Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ ներկայ էր Տ. Բաբգէն Ծ. Վ.՝ ընկերակցութեամբ Տ. Պսակ վրդ.ի և Մաքրիգիւղի Տ. Ցոլակ քահանային։ Հայ Հռոմէական եկեղեցականներէն ներկայ էին՝ Հաճեան, Քիւրքճեան, Խաչատուրեան, Մուրատեան Գերապայծառները, Վիեննական Մխիթարեանց Կ. Պոլսոյ մեծաւոր Հ. Սամուէլ Ծ. Վ. Քանթարեան, Հ. Յովհաննէս Վ. Թորոսեան, Անտոնեան միաբանութեան մեծաւոր Հ. Միրաքեանց, բժշկապետ Տ. Յակոբ Հ. Գ. Թաթանեան վրդ., Հ. Յուսիկ վրդ. Մենդիլեան, Հ. Եփրեմ վրդ. Զաքքէեան, Հ. Մուրատեան և ուրիշ վրդ.ներ։

Ներկայ էին նաև, վարժարանին դրացի ռուսական հիւանդանոցի մատրան երեք երէցները։

Աշխարհական դասէն կը նշմարուէին՝ Կարապետ էֆ. Գափամաճեան, Գէորգ էֆ. Թորգոմեան, Տօքթ. Վ. Թորգոմեան էֆ., Տօքթ. Շէրպէթճեան էֆ., Ալիքս. էֆ. Փանոսեան, Տօքթ. Թոփճեան էֆ., Ստեփան էֆ. Կուրտիկեան, Տօքթ. Զօրզարեան էֆ., Հրանտ էֆ. Ասատուր, Մարկոս էֆ. Նաթանեան, Յովհ. էֆ. Թօլայեան, Յակոբ էֆ. Համամճեան, Դր. Մալխաս էֆ., Ոսկեան էֆ., մամուլի ներկայացուցիչներ, ուսուցիչներ, աշակերտաց ծնողք ևն։

Ժամ 7ին բացուեցաւ հանդէսը կայս. Համիտեան քայլերգով զոր դաշնակի վրայ ու ջութակով նուագեցին Պ. Բարիքիօպուլօ և Անտոն էֆ. Սինանեան, մասնակցութեամբ ջութակահար ուսանողներուն։ Բոլոր հանդիսականք յոտնկայս ունկնդրեցին կայս. քայլերգին ու ջերմապէս ծափահարեցին։

Նախ և առաջ Պ. Պ. Սաքեան կարդաց թուրքերէն ուղերձ մը, հաւատարմական ու բարեմաղթական զգացումներ արտայայտող, որմէ ետք ուսանողաց խմբերգը երգեց՝ Տ. Սապպաղեան Կ.-Պատրիարքին ձօնուած երգ մը. Պ. Վ. Սըվաճեան նոյնպէս հայերէն ուղերձ մը արտասանեց՝ Ն. Սրբազնութեան ուղղուած, որուն յաջորդեց գերմաներէն խմբերգ մը։ Յայտագրին ուշագրաւ մասերէն մէկը կը կազմէր ընթացաւարտ Պ. Յ. Սէդրոսեանի արտասանած գերմաներէն լեզուով մէկ ուսումնասիրութիւնը կամ բէզը — «Գերմաներէն լեզուն Հայոց մէջ» — որուն թարգմանութիւնը պիտի հրատարակենք Արեւելքի մէջ, իր կարեւորութեանը պատճառաւ։ Պ. Իսրայէլեանի մէկ ջութակահարութիւնէն ու խմբերգին գերմաներէն գեղօսալի մէկ երգէն ետքը, անգլիերէն ճառ մը կարդաց ընտրեալ աշակերտ մը, Ճէմիլ պէյ Տինօ, և Պ. Արայ Թորգոմեան ֆրանսերէն սիրուն monologue մը արտասանեց, չա՛տ լաւ առոգանութեամբ ու հաճելի շարժուձեւերով, որ կ'ընդմիջուէր ծափահարութիւններով։ Երկրորդ աւարտական ճառը կարդաց շրջանաւարտներէն Պ. Հ. Համամճեան, մաքուր աշխարհաբարով մը, — «Ս. Սահակ և Ս. Մեսրոպ» — որ գրական տեսութիւն մըն էր։ Այս լուրջ արտասանութեանց մէջտեղ զուարթ նօթ մը խառնելու պատիւը վիճակեցաւ Պ. Բալիօնեանի, որ գերմաներէն ծիծաղելի մեներգ մը երգեց, ընդհանուր քրքիջներու մէջտեղ, և իրեն յաջորդեց գերմանացի ուսանող պատանի մը՝ գերմաներէն ճառով մը։ Մեծ հաճոյքով ունկնդրուեցաւ նաև Ստեփան էֆ. Կուրտիկեանի հեղինակած օսմաներէն ոտանաւոր մէկ տրամախօսութիւնը (ծոյլ ու աշխատասէր երկու ուսանողներու խօսակցութիւնը) զոր յաջողապէս արտասանեցին Պ. Տ. Սըվաճեան և Պ. Ս. Ոսկանեան, և գերմաներէն սիրուն զուէտ մը զոր ներկայացուցին հինգ աշակերտներ։ Պ. Արայ Թորգոմեանի ֆրանսերէն բէզին նիւթն էր «Les causes qui influent sur la mythologie d'un peuple». Բանասէր բժշկին դեռատի որդին կարդաց զայն մաքուր առոգանութեամբ և համակիր ծափեր ստացաւ։ Նրաժշտական քանի մը հատուածներու նուագումէ և երգուածքէ ետքը, կարգը եկաւ «Վարժարանական Վարչութեան տեղեկագրին» ընթերցման և «Շրջանաւարտներու պսակման» որ հանդէսին է՛ն հետաքրքրաշարժ մասը կը կազմէր։ Տեսուչ Հ. Գէորգ վրդ. Փանջիկեանի կողմէ՝ տեղեկագիրը կարդաց փոխ-վարիչ վարդապետը, պարզելով 1906-1907 դպրոցական տարեշրջանին արդիւնքը։ Աշակերտներուն թիւը որ ի սկզբան 128 եղած էր՝ շրջանին վերջը 118ով կը փակուի, թոշակներու վճարմանց դժուարութեան պատճառաւ։ Աշակերտներուն մեծ մասը օտարազգի են (*), մանաւորապէս յոյն, և ասոր պատճառն այն է որ վարժարանին մէջ շատ դժ կը տրուի գերմաներէն լեզուի, զոր օտարազգի ծնողք կ'ուզեն սորվեցնել իրենց զաւակներուն, իբրեւ ընդհանրացած ու գործնական լեզու։ Յետոյ, բեմ կոչուեցան այս տարուան երեք ընթացաւարտները՝

Պ. [illegible] Սեդրոսեան
Պ. Արայ Թորգոմեան
Պ. Հրանտ Համամճեան

զորս Հ. Փանջիկեան ներկայացուց Կ.-Պատրիարքին որ արհեստական դափնեպսակներով զարդարեց անոնց գլուխը և օրհնեց զանոնք։ Յետոյ կարդացուեցան ու յանձնուեցան վկայականները, ծափահարութեանց մէջտեղ, և ոսկի մետալներով զարդարուեցան ընթացաւարտներուն կուրծքերը։

Գեր. փոխ-վարիչ վարդապետին դրուատաբանախօսութեան վերջին մասը՝ քիչ մը շատ երկար և քիչ մըն ալ շատ «ռճով իմն» յորդառատ պարբերութիւններով համեմուած «Հռչակ Բանք» մըն էր, որ կը յիշեցնէր Սէնքէվիչի «Quo vadis»ը «Ցո՞ երթաս»։

Վկայականաց բաշխումէն յաջորդեց իւրաքանչիւր դասարանէ ուսմանց ճիւղին, լեզուներու կամ բարի վարուց մէջ գոհացուցիչ հանդիսացող աշակերտներուն ցանկին ընթերցումը, պարգեւ վիճակացոյցեր բաշխելով անոնց և նուէրներ տրուելով։ Այս վերջիններէն յիշենք՝ գեղեցիկ ծանրակշիռ մը զոր Տ. Սապպաղեան Սրբազան նուիրած էր առաջին հանդիսացողին, նոյնպէս, զանազան անձնաւորութեանց կողմէ նուիրուած էին բէլխօք, կօշիկ, ջերմաչափ, կոզամար ևայլն։ Մասնաւոր ուշադրութեան առարկայ եղաւ ու ծափահարուեցաւ աշակերտ մը որ առաջին հանդիսացած էր «գործնականութեան ու համեստութեան» մէջ. ուրիշ մը՝ «դպրոցական կարգապահութեան» մէջ։ Այսպէս, ամէն պէսպիսութիւն կ'ընծայէին անոնք։

Գեղանկարի մատծումով մը, Տօքթ. Թորգոմեան էֆ. երեք շրջանաւարտներուն նուիրած էր ողբացեալ Ռ. Յ. Պէրպէրեանի Դպրոց եւ Դպրութիւն գործէն մէյ մէկ օրինակ։ Օսմաներէն և հայերէն մէյմէկ բառարան նուիրուեցան նաև այդ երկու լեզուներուն մէջ յառաջադէմ հանդիսացող երկու աշակերտներու։

Նուէրներու բաշխումէն ետք, Պ. Սրչակ Իւզիւմճեան թուրքերէն լեզուով գեղեցիկ յորդորական մը ուղղեց երկու փոքրիկ սաներու, կեանքի ընթացքին մէջ ուղղամիտ, հաւատարիմ, աշխատասէր ու պարկեշտ մնալու։

Մխիթար Աբբայի ձօնուած երգին նուագումէն ետք՝ ջութակի վրայ, խմբերգը երգեց աւստրիական «Gott erhalte»ն, դաշնակի ու ջութակի ձայնակցութեամբ։

Ժամը 10ին մօտ, փակուեցաւ հանդէսը, որմէ ետք եկեղեցական և աշխարհական բարձրաստիճան անձնաւորութիւնները, շրջանաւարտներու ծնողք, մամուլի ներկայացուցիչներ և գրական մարդիկ առաջնորդուեցան Վանահօր հիւրանոցը, ուր մեծարուեցան ծչարակով և գարեջուրով, և իրենց տպաւորութիւնները փոխանակեցին վարժարանին տուած արդիւնքներուն վրայ, որոնք ընդհանրապէս գոհացուցիչ էին։ Հ. Գէորգ Վրդ. Փանջիկեան, որ երկու տարիէ ի վեր կը վարէ Մխիթարեան վարժարանին տեսչութիւնը կանոնաւոր ուղղութեամբ մը և ժիր գործունէութեամբ, ջերմագին շնորհաւորութիւններ ստացաւ։ Ոչ նուազ ջերմագին էին՝ Նախորդ տեսուչ Հ. Գաբրիէլ Ծ. Վրդ. Մէնէվիշեանի ուղղուած շնորհաւորութիւնք, մանաւորապէս ընթացաւարտներու ծնողաց կողմէ, որոնք գնահատած էին նախկին շրջաններու մէջ անոր նուիրած արդիւնաւոր աշխատութիւնները։

Մէկ խօսքով, այս կրթական գեղեցիկ հանդէսը, ամէն տարուան նման, գոհունակ ու հաճելի տպաւորութիւն մը թողուց բոլոր հանդիսականներուն վրայ։

⁂ Տօքթ. Թորգոմեան էֆ.ի դեռատի որդւոյն՝ Պ. Արայ Թորգոմեանի դպրոցական յաջողութիւնը առիթ եղաւ, երէկ, որ հանդէսէն ետք՝ բանասէր բժիշկին համակիրներն ու բարեկամները իրենց խնդակցութիւններն ուղղեն։ Հաճոյքով նշմարեցինք որ, այս անկեղծ արտայայտութեանց մասնակից էր նաև Ազգ. Հիւանդանոցի Տնօրէն Յակոբ էֆ. Համամճեան, — ուսկից կը հետեւի թէ հոգաբարձու-բժիշկին և Տնօրէնին միջեւ Համբարձման տօնին օրը պատահած թիւթեւ միջադէպը բարեբաղդաբար կերպով կարգադրուեր է։

(*) Ծ. Խ. — Մեր քաղած ստոյգ տեղեկութեանց համաձայն 118 աշակերտներէն միայն 25ը օտարազգի են, մնացեալները Հայ։ Չենք գիտեր թէ Հ. Գէորգ Հայ Առաքելականները կամ Լուսաւորչականներն ալ այդ օտարազգիներուն շարքը կը դասէ։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Եօզկաթի հանգուցեալ Յարութիւն էֆ. Ագամեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 5 օսմ. ոսկի նուիրած են Հիւանդանոցիս Տեարք Եղբարք Կիւլպէնկեան։

⁂ Հիւանդանոցիս յիմարանոցի բաժնին համար մէկ քանի յիմարապահ պաշտօնէի պէտք կայ։ Փափաքողք պարտին դիմել ուղղակի Հիւանդանոցի Տնօրէնութեան, ի ձեռին ունենալով բարի վարուց վկայագիր։

⁂ Վաղամեռիկ Եսայեայ Նշաստաճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս. — Այրի Տիկին Ազապի Մ. Գափամաճեան, Արմենակ էֆ. Գափամաճեան, Տիկին Սրբուհի Յ. Փափազեան, Տ. և Տիկին Յ. Փափազեան (ի Մանչէսթր) 108ական ղրուշ, Յարութիւն և Օննիկ Նշաստաճեան Եղբարք՝ 60, Սահակ Փափազեան՝ 20 ղրուշ։

(Հոգաբարձութիւն)

Նշաստաճեան և Միքայէլեան ընտանիքներն իրենց շնորհակալիքը կը յայտնեն ամէն անոնց որ հաճեցան ներկայ գտնուիլ վաղամեռիկ ԵՍԱՅԻ ՆՇԱՍՏԱՃԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան և իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքն արտայայտեցին այս տխուր առթիւ։

ՄԱՍԻՍ Գրական Շաբաթաթերթի այս շաբթուան թիւը հրապարակ ելաւ հետեւեալ շահեկան բովանդակութեամբ. — Հայ եկեղեցականութիւնը. Մուշեղ Եպիսկոպոս. — Գրիգոր Պատուելի Փէշտիմալճեան. Մինաս Ծալեան. — Ախոյեանք. Մեսուման Պարսամեան. — Եթէ գիտնայի... (Վէպ ռուսական կեանքէ) Թրգմ. Ն. Նազրենեան. — Սրտի կապ (Միւլլէ Բրիւտօմ). Փայլակ. — Պատասխան Մասիսի հարցումին. Էտմոն Յաքեւս. — Պետֆիի կեանքէն դրուագ մը. Թարգմ. Օ. Թիմուրեան. Բրոնիկ. Մասիսի նոր բաժանորդները ձրիաբար կը ստանան 30 Հայ գրագէտներու Ալպոմը. Մասիսէն ձրի նմուշ մը կը ղրկուի փափաքողներուն. Հասցէ՝ Պոլիս, Կալաթա, Պուրուճուոլու խան, Թիւ 7։

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԻ 43րդ թիւը հրապարակ կ'ելլէ այսօր հետեւեալ ճոխ և զբօսնցուցիչ պարունակութեամբ. — Դէպ ի Իտէալ. — Ց. Ափիար. Բերացի օրիորդի մը օրագիրը. — Զազա. Սիրտ խառնուրդներ. — Ֆռու-Ֆռու. Ամբակումին խօսքերը. — Անմեռուկ. «Իւֆիւր իւֆուր հավատար, աչքիս ալ չեմ հաւատար». — Լիլա. Երկան թաթիկ. — Վ. Գըրըզեան. Կիրակոս Եմմիին ամուսնութիւնը. — Աղէտաճաճղեւ. Շաբթուան լուրեր և «ՎԱԳՐԻ ՄԸ ՀԵՏ ԱՌԱՆՁԻՆ» թերթօնը՝ կրկնակ պատկերներով։

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԻ այս թիւը կը պարունակէ նաև սիրուած գրագէտ-իմաստասէր ԵՂԻԱ ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆԻ ինքնագիր լուսանկարը՝ իր տակաւ ապաքինման առթիւ դրուած։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, յուլիս 3)

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ՍՊԱՆԻՈՅ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Բարիզէն եկած լուրի մը նայելով, Ֆրանսայի մայրաքաղաքին դիւանագիտական և քաղաքական շրջանակներուն մէջ այն համոզումը կը տիրէ թէ արտաքին գործոց Նախարար Պ. Բիշոնի յայտարարութիւններուն շնորհիւ այլեւս ֆրանքօ-սպանիական վերջին համաձայնութեան նպատակները պարզուած կարելի է համարել։ Ոչ ոք իրաւունք ունի այլեւս կասկածելու թէ այս համաձայնութեան նպատակը խաղաղասիրական չէ. քանի որ երկու երկիրներն ալ կատարեալ համաձայնութեամբ որոշած են խաղաղութեան և իրաց վիճակը պաշտպանել։ Ասկէ կը հետեւի որ փառասիրական որ և նպատակ մը չունին երկու երկիրներն ալ։ Բոլորովին անիրաւ և անարդար է Բարիզի Դահլիճին կասկածելի նպատակներ վերագրել։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Աթէնքէն կը գրեն թէ ժամանակէ մը ի վեր լուր եկած է որ Նախարարապետ Պ. Թէոդոքիս պաշտօնավարութենէ յոգնած է և նպատակ ունի այս ամառ վերջնականապէս հրաժարելու։ Այս լուրին ճշմարտութիւնը ապացուցանելու համար յառաջ կը բերուին Պ. Թէոդոքիսի Երեսփ. Ժողովին և իր մտերմական շրջանակին մէջ բացած խօսքերը։ Պ. Թէոդոքիս պիտի հրաժարի առողջական պատճառներու և Երեսփ. Ժողովին, Դահլիճին և բարեկամ երեսփոխաններու միջեւ յառաջ եկած գժտութեան հետեւանօք։ Ջանքեր պիտի ըլլան նախարարապետը համոզելու, իր պաշտօնին վրայ մնալու համար։ Նեոն Աստի թերթը կ'ըսէ որ նախարարապետը պիտի պնդէ իր հրաժարականին վրայ, ամէն պարագայի մէջ, իր հանգստեան պէտքը շեշտելով։

ԻՏԱԼԻԱ
ԿՈՄՍ ՆԻԳՐԱ

Ֆրեմտենպլաթ թերթը կոմս Նիկրայի յիշատակին յօդուած մը կը նուիրէ, որուն մէջ մեծ համակրութեամբ կը խօսի և անոր իբր դիւանագէտ և մասնաւոր անհատ ունեցած արժէքին ու գերազանց առաքինութեանց վրայ կը շեշտէ։ «Հանգուցեալը, կ'ըսէ վերոյիշեալ թերթը, ընդհանուր կերպով գործնական մասնակցութիւն ունեցած է Իտալիոյ քաղաքականութեան Շառլ Ալպէրէն մինչեւ Վիքդոր Էմմանուէլ Գ. և միշտ եռանդուն կերպով աշխատած է իր երկրին դիւանագիտութեան դէմ յարուցուած դժուարութիւնները բառնալու։ Վիեննայի մէջ, իբր դեսպան, ան ուսումնասիրեց Աւստրօ-Հունգարիոյ բարդ կազմութիւնը և անոր ջերմ բարեկամը դարձաւ։ Երկու տէրութեանց այժմեան բարւոք յարաբերութիւնները կոմս Նիկրայի ջերմ փափաքն էին, և զայն ժառանգած էր իր նախորդէն կոմս Ռոպիլանէ, որ իր կարգին հետեւող էր Ավարնոյի դուքսին։ Երրեակ Զինակցութեան վերանորոգութիւնը կը ցուցնէ թէ կոմս Նիկրայի ջանքերը ո՛րչափ յաջողութեամբ պսակուեցան։»

ՖՐԱՆՔՕ-ԳԵՐՄԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գերման թերթերէն Թակպլաթ կը հարցնէ թէ ինչ կրնայ ըլլալ քաղաքական կարեւորութիւնը՝ Պ. Էթիէնի՝ Վիլհէլմ կայսեր կողմէն արժանացած ընդունելութեանը։ Տարակոյս չկայ թէ, կը գրէ յիշեալ թերթը, այդ կարեւորութիւնը աննշան պիտի ըլլայ, քանի որ յայտնի է թէ, ինչ որ ալ ըլլայ, շահերու հակասութենէն երկուստեք ծագած սառնութեան աստիճանը, անվստահութեան շրջանի մը բարեկամութեան շրջան մը պիտի յաջորդէ քիչ ատենէն։ Թէ՛ քաղաքակրթութեան, և թէ՛ ընդհանուր մարդկութեան լաւ ըմբռնուած շահերուն տեսակէտով երկու երկիրներուն համաձայնութիւնը անհրաժեշտ ըլլալուն, բոլոր քաղաքագէտները հաւասարապէս պէտք է ջերմ պաշտպան հանդիսանան այդ համաձայնութեան դատին։

Նոյնպէս Վիեներ Ժուռնալ կը գրէ թէ Պ. Էթիէնի այցելութիւնը կանխաւ գերման կառավարութեան կողմէ պատրաստուած ըլլալուն, չի կարծուիր որ յիշեալ կառավարութիւնը այսուհետեւ դժուարութիւններ յարուցանէ հիւսիսային արեւմտեան Ափրիկէի գործերուն առթիւ։ Այդ գործերուն կարգադրութիւնը կրնայ երկու երկիրներու լուրջ մերձեցմանը հիմը կազմել, բայց դեռ յայտնի չէ թէ՝ Ֆրանսայի Անգլիոյ և Սպանիոյ Երրեակ Զինակցութեան Գերմանիոյ դէմ եղած հանգամանքը ո՛ր աստիճան անվնաս կրնայ ըլլալ այս վերջինին համար։

ՔԼԵՄԱՆՍՈՅԻ ԴԱՀԼԻՃԸ

Նոյնպէս Վիեներ Ժուռնալ անբացատրելի կը գտնէ Քլէմանսոյի Դահլիճին դէմ իր կազմութեան թուականէն սկսեալ ցարդ եղած բուռն քննադատութիւնները, քանի որ անկասկած է թէ յիշեալ նախարարապետութեան անցեալն ու ներկան փայլուն ապացոյց մը կը կազմեն իր բարձր կարողութեան ու անսովոր կորովին։

Ֆաթերլանտ սակայն կը պնդէ թէ Քլեմանսօ քմահաճ ուղղութեան մը հետեւելուն մօտ ատենէն իր դիրքը պիտի խախտի, և Խորհրդարանը Ֆրանսայի հարաւային նահանգներու խնդրոյն մէջ իրաւունք չպիտի տայ այս վերջիններուն։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազդ. — Օսմ. Կայս. Պանքայի բաժնետէրերու ժողովը, յունիս 26ին Լոնտոն գումարուած, որոշած է 1906 տարուան համար շահաբաժին վճարել 18 շիլին, կամ 22.50 ֆր. կամ 99 ղրուշ ոսկեդրամ։ Այս վճարումը պիտի կատարուի յուլիս 2էն սկսեալ, Պանքային կեդրոնատեղիներուն մէջ՝ Կ. Պոլիս, Լոնտոն ու Բարիզ, ինչպէս նաև գործակալութեանց ու մասնաճիւղերու կողմէ, թիւ 49 կտրոնին փոխարէն։ 20—6

Կ. Պոլիս 27 յունիսի 1907

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 4 յուլիս. — Երէկ իրիկուն Բարիզի Սակարանը գոցուած պահուն տիրող ծանրութիւնը չցրուեցաւ Սակարանը բացուելու պահուն։ Բոլոր արժեթուղթերուն համար խուճապի նշաններ կ'երեւային։ Ֆրանսական ռանթին համար վաճառողներ կային և գրեթէ միջազգային բոլոր արժեթուղթերը կ'իջնային, մանաւանդ ռուսականները։ Միայն Ռիօ Թինթօ, որ Սակարանը բացուելուն 40 ֆր. բարձրանալով 2178 ֆր. եղաւ և 2163 փակուեցաւ, վասն զի պղինձի գինը 95.5 ոսկի բարձրացած էր։ Լոնտոնի հրապարակը հանդարտ էր։ Նիւ-Եորքէն առնուած լուրերու նայելով, ամերիկեան արժեթուղթերու և երկաթուղիներու բաժնեթուղթերու մասին գործ կ'ըլլար։ Հարաւային Ափրիկէի արժեթուղթերու լաւ վիճակը կը շարունակէր։

— Այսօր Լոնտոնէն Բարիզ ժամանեց այն պարսիկ պատուիրակութիւնը որ Շահին գահակալութիւնը պաշտօնապէս պիտի ծանուցանէ նախագահ Պ. Ֆալիէռի։

ՀՌՈՄ. — Նախկին դեսպան Նիկրայի կոմսին յուղարկաւորութիւնը այսօր կատարուեցաւ Ռաբալլոյի մէջ. մեծ բազմութիւն կար։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Թիդդոնի որ ներկայ էր, դամբանական մը խօսելով հանգուցեալին ներբողը ըրաւ։

— Հռոմի և մանաւանդ ամբողջ Սիկիլիոյ մէջ մեծ խանդավառութեամբ կը կատարուին Կարիպալտիի հարիւրամեակին հանդէսները։

ԼՈՆՏՈՆ. — Կը ծանուցուի թէ Իտալիոյ թագաւորը մօտերս Լոնտոն պիտի երթայ Բարիզի ճամբով։

ԻԶՄԻՐ. — «Բուլգիրորի» պարտէզին մէջ Միջերկրականի իտալական նաւաբաժնին հրամանատար տի Պրոքեդրի ծովակալին ի պատիւ տրուած դաշտային հանդէսը շատ շքեղ եղաւ։ Բաւական ատենէ ի վեր այսքան փայլուն հանդէս մը չէր տրուած։ Մեծ խանդավառութիւն կը տիրէր իտալական գաղթականութեան մէջ։

ԼԱ ՀԷ. — Հոլանտայի պատուիրակները առաջարկեցին Դեսպանախորհուրդին՝ քուէարկել որոշում մը, որով գրաւուած երկիրներու տեղացիները չբռնադատուին թշնամի երկիրներուն դէմ։ Միւս պատուիրակներն ալ համանման առաջարկութիւններ ըրին։

ԼՈՆՏՈՆ. — Տէյլի Թէլէկրաֆ կ'ըսէ թէ կարգ մը տէրութեանց ճիգերը նաւային պատերազմներու մէջ անհատական ստացուածներու մասին գոյութիւն ունեցող իրաւունքները փոխելու համար, չեն յաջողած։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ. — Գերմանիոյ կայսրը իր բարեկամական աշակցութիւնը առաջարկեր է Մ. Նահանգաց կառավարութեան՝ Ճափոնի հետ ունեցած վէճին մէջ։

ՎԻԵՆՆԱ. — Վիեներ Թակպլաթ կ'ըսէ թէ Ֆրանսայի կառավարութեան շրջանակներուն մէջ գոհ չեն Պ. Էթիէնի Գերմանիոյ մէջ կատարած ուղեւորութենէն։

ԲԱՐԻԶ. — Աթէնքի մէջ ձերբակալուեր է Տէլրոյ անուն նշանաւոր խաբեբան, որ հինգ միլիոն ֆր. չորթած էր։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ. — Յունաստանի Սոֆիա իշխանուհին Բարիզ ուղեւորեցաւ, ուր կը գտնուի իր ամուսինը՝ Քոնսթանթին իշխանը։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ. — Մ. Նահանգաց պատերազմական նախարար Պ. Թաֆթ, Փիլիպպեան կղզիները ուղեւորելէ ետքը, Եւրոպայի գլխաւոր մայրաքաղաքները պիտի այցելէ, Սիպերիոյ ճամբով ցամաքային Եւրոպա երթալով։

ՀՌՈՄ. — Վիքդոր Էմմանուէլ Թագաւորը, նախարարները և բարձրաստիճան պաշտօնատարները ներկայ գտնուեցան Կապիտոլի մէջ կատարուած գումարումին՝ Կարիպալտիի ծննդեան հարիւրերորդ տարեդարձին առթիւ։ Խանդավառութիւնը խիստ մեծ է։

ՔՕՊԷՆՀԱԿ. — Տանըմարքայի թագաւորը ու թագուհին Ֆրէտէնսպորկի դղեակին մէջ սեղան մը տուին ի պատիւ Գերմանիոյ կայսեր ու կայսրուհիին։ Տանըմարքայի թագաւորը բարի գալուստ մաղթելով բաժակ պարպեց կայսեր, կայսրուհիին և իշխանին կենաց։ Վիլհէլմ Բ. պատասխանելով յոյս յայտնեց թէ սիրալիր բարեկամութիւն մը պիտի շարունակէ Գերմանիոյ և Տանըմարքայի միջեւ։

ԼԱ ՀԷ. — Առաջին յանձնաժողովին երկրորդ մասնախումբը քննեց անգլիական ու գերմանական առաջարկութիւնները՝ գրաւման գերագոյն դատարանի մը հաստատման մասին։ Գերման առաջին պատուիրակ Պ. Մարշալ երկար ճառով մը շեշտեց անհրաժեշտ պէտքը այդ տեսակ դատարանի մը հաստատման։ Մասնախումբը որոշեց խնդիրը նախ ընդհանուր կերպով և յետոյ մանրամասնօրէն քննել։

ՌՕՊԷՐԹ ՔՕԼԷՃ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 5/18ին։ Կարգադրութիւններ եղած են վաճառականական ուսումը բաղձացուած կատարելութեամբ աւանդելու համար։ Վարժարանիս մասնաւոր բժիշկը՝ ուսանողներու առողջութեան, մարմնամարզներուն և խաղերուն, ինչպէս նաև վարժարանիս ընդհանուր առողջապահական վիճակին վրայ կը հսկէ։ Մարմնամարզի նոր և գեղեցիկ շէնք մը կառուցուած է նորոգապէս, իր մէջ ունենալով մարմնամարզի ամէն տեսակ գործիքներ, վերջին դրութեանց համաձայն։ 25—1

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ Յունիս 21/4 Յուլիս			
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %		Օ. Ո.	103 14
Ամէնէն բարձր գին		»	103 25
Ամէնէն վար գին		»	103 13
Ռումէլի Երկաթուղի գոց		Ֆր.	158 7/8
Ամէնէն բարձր գին		»	159 3/4
Ամէնէն վար գին		»	158 3/4
Թրամվայ		»	49 —
ԲԱՑՈՒՄ Յունիս 22/5 Յուլիս			
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %		Օ. Ո.	103 17
» » » ժամը 4ին		»	103 18
Ռումէլի Երկաթուղի		Ֆր.	159 1/4
» » ժամը 4ին		»	159 1/4
Քարափ Կ. Պոլսոյ		»	439 —
Անատ. Երկթ. Պարտթ. Ա. սերի		»	515 —
» » » Բ. սերի		»	513 —
» » բաժնեթուղթ	Ք. Կ. Ա. Ո.		17 42½
Շիրքէթի Խայրիէ		»	42 50
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ		»	5 40
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	Ք. Կ.	»	4 25
Օսմ. Ծխախոտ			— —
Թրամուէյ բաժնեթուղթ			9 60
» ժուիսանս			4 60
» պարտաթուղթ	Ք. Կ.		472 —
Թրամվայ		Ֆր.	49 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.	Ք. Կ.		316 —
Գալիա Քարա Ալյոն			620 —
Միտիլլի պանքա		Օ. Ո.	6 —
Սալոնիքի պանքա			— —
Մերսին Ատանա պրտղթ.	Ք. Կ. Ա. Ո.		16 —
Քարասու ատանձնաշնորհեալ			73 —
» սովորական			71 —
» 5 պարտաթուղթ			84 —
Քարափ Իզմիրի			586 —
Փոխառ. Հելլենական 5 %			— —
Հելլէնական պարգեւատոմս Թուղթ	Ք. Կ.		426 —
» » »		Օ. Ո.	4 04
Լաւրիոն		Ֆր.	65 —
Զօրթէքս		»	32 —
ՍԹԻԼԱՆՑ			
Օսմ. Միացեալ 1 օրուան		Օ. Ո.	2 —
» » 8 »			4 25
Ռումէլի Երկաթուղի		Ֆր.	— —
Փոխ. Հրապարակ Օսմ. Պանքայի 6½ %			
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոնի վրայ չէք		Ղրուշ	109 ½
Բարիզի » »		Ֆրանք	22 96¼
Վիեննայի » »		Քուրոն	22 —
Պերլինի » »		Մարք	18 67
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
Անգլիական ոսկի		Ղր.	109 35
Ֆրանսական »		»	87 13
Գերմանական 20 մարք		»	106 10
Բօլ Էմբէրիալ		»	91 20
Մէճիտի տարբերութիւն		»	107 15
Արծաթ մանրուք		»	104 10
Մէթալիք		»	101 10
Ռուսի թղթադրամ		Օ. Ո.	8 70

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 4 Յուլիս			
Միացեալ Օսմ. պրտղթ.) բաց.		Ա. Ո.	95 40
) գոց.		»	95 15
Ռումէլի Երկաթուղի		Ֆր.	162 75
Թրամվայ		»	50 25
Օսմ. Կայս. Պանքա		»	705 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ		»	446 —
Գալիա Քարա Ալյոն		»	620 —
Օսմ. Մաքսատուն		»	— —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	Ք. Կ.	»	94 77
Քրէտի Լիոնէ		»	1156 —
Ռուսական 5 %		»	86 65
Իտալական Ռանթ		»	103 85
Սպանիական արտաքին		»	94 10
Չէք Լոնտոնի վրայ		»	25 145
Դրամագեղչ Ֆրանս. Պանքայի		»	3 ½
ԼՈՆՏՈՆ, 4 Յուլիս			
Միացեալ Օսմ. պարտք) բաց.		Ա. Ո.	95 —
) գոց.		»	95 —
Օսմանեան Կայս. Պանքա		»	17 87
Եգիպտական միացեալ		»	— —
Անգլիական քոնսոլիտէ	Ք. Կ.	»	84 37
Հելլենական 5 % 1881	Ք. Կ.	»	50 50
Զօրթէքս		»	1 25
Պուլկարական փոխառ. 1892		»	102 50
Ռանտ Մայնս		»	5 43
Ռուսական 4 % 1888—1889	Ք. Կ.	»	73 75
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ		»	25 38
Դրամագեղչ		»	4 —

ԻԼԱՆ
Շէհր Էմանէթինտէն

Մաարուֆ սուլարըն ասֆիէթ վէ նէզաֆէթինի թէմինի իչուն սու ֆըչըլարընըն թարզ մահալլէրինէ վազը մուգտէրրէր օլան մատէնի ալէթին պէհէր թագըմը ալթը ղրուշ վէ չէլիք անախթարըն պէհէրի օն տօգուզ բարատա թալիպի իւհտէսինտէ օլուպ թէնզիլի իլէ թալիպ օլանլարըն շարթնամէսինի կէօրմէք վէ պէտէլ սուրմէք իւզրէ հազիրանըն իյիրմի պէշինճի կիւնինէ գատար Շէհր Էմանէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 19 հազիրան սէնէ 323

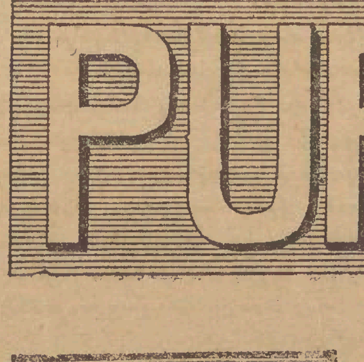

PURGEN

ԲԻՒՐԺԷՆ
ԻՏԷԱԼ ՆՈՐ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

ԲԻՒՐԺԷՆ լաւագոյն, ամէնէն հաճելի և ազդեցիկ մաքրողականն է։ Իր ազնուելի բոյրով՝ ընտիր շաքարեղէնի մը կը նմանի։ Մեծ քանակութեամբ առնուած պարագային իսկ անվնաս է և բնաւ չի պատճառեր՝ կը բուժէ պնդութիւնը, արիւնէրութիւնը, արեան համախառնումը, գիրութիւնը, ևայլն։ Կը ծախուի գլխաւոր դեղարաններու և դեղավաճառանոց մէջ։ Իսկական տուփերը պահանջելու է։

Միակ Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար
Պ. ԺԱՔ ԻՆՍԷԼՊԷՐԿ
Պոլիս, Թիւճճար Աղասը էֆ. խան, թիւ 6։ 50—36

ՏԻԵԶԱՐԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ

ԼԱՔԹՕ-ՖՈՍՖԱԹ ՏԸ ՇՈՅՈՎ
VIN et SIROP de DUSART

Տիեզարի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լաքթօ-ֆոսֆաթ մը չօն ամենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։

Ոսկրաթեք տղոց ոսկորները կը փոխէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և աւշային տղոց։

Յղի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն մաշիր և աւելի կորովի տղաք կը ծնին։

Լաքթօ-ֆոսֆաթը ստնտուներուն կաթը կը շատցունէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ աճման հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շուտ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ • A.

Գործակատար՝ Ժ. Պ. Տալէնիօ, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

EL DIA
ԵՒ ՏԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.
Ընդդէմ հրդեհի
եւ ծովային արկածներու
Դրամագլուխ 10,000,000 ՓԵԶԵԹԱ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Պ'ԱՐԹԱԺԷՆ [Սպանիա
Նախագահ Վարչական Ժողովոյ
ԳԱՄԻԼՕ ՏԷ ԱԿՈՒԻՐՌԷ ԻՊԼՅՍԹ
Վարիչ Տնօրէն
ԼՈՒԻ ՏԷ ԱԿՈՒԻՐՌԷ
Ընդհանուր Տնօրէն
50—4 Պ. ՖՌԻՓԶ ՀԷՖ
Ղալաթիա, Վօյվօտա խան

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազդ.—Օսմ. Կայս. Պանքան մրցումի կը դնէ հինգ պաշտօններ Կ. Պոլսոյ և գաւառի իր գրասենեակներուն համար։ Քննութեան առարկաներն են.—Առեւտրական ու վարչական թղթակցութիւն ֆրանսերէն կամ անգլիերէն լեզուով. Թեկնածուներուն խօսած կամ գրած լեզուները և մասնաւորաբար Թուրքերէն. տարերք հաշուակալութեան, առեւտրական իրաւագիտութեան և աշխարհագրութեան. տոկոսի, զեղչի և դրամի փոխանակութեան վերաբերեալ հաշիւներ. արբիթրաժ, դրամի վրայ գործառնութիւններ, արժեթուղթերու գնում և վաճառում եւայլն։

Մրցման մասնակցելու փափագող թեկնածուները պարտին իրենց խնդրանքին հետ ներկայացնել լաւագոյն յանձնարարականներն ու երաշխաւորութիւնները և իրենց տարիքը հաստատող թուղթեր։ Օսմ. Կայս Պանքան իրեն կը վերապահէ մրցման ընդունելութեան բոլոր պայմանները գնահատելու գործը։ Տարիքի որոշեալ սահմանը 17էն մինչեւ 30 պէտք է ըլլայ։ Քննութիւնը պիտի կատարուի օգոստոս ամսուան ընթացքին մէջ։ Մրցման քննութեան ընդունուող թեկնածուները զեկուցում մը պիտի ստանան, որուն մէջ թուականը որոշուած պիտի ըլլայ։ Թեկնածուներէն կը խնդրուի որ Ղալաթիոյ Պանքան ներկայանան արձանագրուելու համար, յուլիս 2էն 31, երեքշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը, ժամը 2-5, կէս օրէն յետոյ։

Ծանօթ.—Մինչեւ հիմա եղած պաշտօնի խնդրանքները չեղեալ կը նկատուին։ 20—4

⁂

ԱԶԴ.— Մաքսային 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ, յուլիս 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը լրջեալ թուականին աւարտող թիւ 9 կտրօնին վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիչէներուն կողմէ, ամէն օր, առտուան ժամը 10էն մինչեւ 2 1/2 կէսօրէն յետոյ, բաց ի կիրակի օրերէն, իսկ ուրբաթ օրերը, ժամը 10էն մինչեւ կէս օր։ Ի փոխարէն այդ կտրօններուն, որոնց հետ գտնուելու են թուակիր պօրտըրօներ, պարտաթղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքային արկղը, Ղալաթիա, իր շրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ։

⁂

ԱԶԴ.— 1901—1905ի 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յուլիս 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին աւարտող թիւ 4 կտրօնին վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիչէներուն կողմէ, ամէն օր, առտուան ժամ 10էն սկսեալ մինչեւ 2 1/2 կէս օրէն յետոյ, բացի կիրակի օրերէն, իսկ ուրբաթ, ժամը 10էն մինչեւ կէս օր։ Ի փոխարէն այդ կտրօններուն, որոնց հետ գտնուելու են թուակիր պօրտըրօներ, պարտաթղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ արկղը, շրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ։

⁂

ԱԶԴ.— 1896ի 5% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յուլիս 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին աւարտող թիւ 22 կտրօնին, ինչպէս նաեւ անցեալ յունիս 2/15ի վիճակահանութեան մէջ ամորթի եղած պարտաթուղթերուն վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիչէներուն կողմէ, ամէն օր, առտուան ժամը 10էն մինչեւ 2 կէս օրէն յետոյ, բաց ի կիրակի օրերէն, իսկ ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչեւ կէս օր։ Ի փոխարէն այդ կտրօններուն, որոնց հետ պէտք է գտնուին պօրտըրօներ, պարտաթղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ արկղը, իր շրջաբերութեան թուականէն տասը օր յետոյ։

Կ. Պոլիս, 2 յուլիս 1907 14—3

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
50,000,000 Տրախմի
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր ունի Կ. Պոլիս եւ գրասենեակներ՝ Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ կողմը Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Սելանիկ, Իզմիր, Պիրէոն, Բադրաս, Վօլօ, Շիրա, Քալամաթա, Քանէ եւ Քանեա (Կրէտէ)։

Դրամագլուխն և աւանդ ձգուած դրամին ու արժեթուղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 տրախմիի։

Աթէնքի Պանքան կը զբաղի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններով։ Փոխառութիւններ կ'ընէ վաճառքներու, արժեթուղթերու վրայ և Եւրոպական Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը զեղչէ։

Աթէնքի Պանքան հաշուընթացներ կը բանայ, չէքեր, վարկագիրներ կը հանէ, հեռագրական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու և արտասահմանի մէջ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ, թէ՛ մեր հրապարակին և թէ օտար հրապարակներուն վրայ, յաճախորդներուն շատ նպաստաւոր կերպով։

Շատ փոքր վարձքի մը փոխարէն՝ արժեթուղթեր կը պահէ, աւանդի ձեւով և ուզուած ատենը ետ առնուելու պայմանով։ Ամէն կարգի կտրօններ կը գանձէ և զեղչի գործողութիւններ ալ կը կատարէ։ Աթէնքի Պանքան հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ արկղամուրի խորշեր, փոքր վարձքերով։

Աւանդի ճիւղ

Աթէնքի Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի դրամ և արժեթուղթ, սա տոկոսները վճարելով.

Ուզուած ատեն դրամ քաշելու պայմանով	3%
Վեց ամսուան համար	3 1/2%
Մէկ » »	4 —
Երկու » և աւելի	5 —

Աւանդ ձգուած դրամները կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են։ Տոկոսները կը վճարուին ամէն տարուան Յունուար 2ին և Յուլիս 1ին։

Մասնաւոր տետրակներ՝ 4% տոկոսով

Աթէնքի Պանքան իր յաճախորդներուն մէջ փոքր դրամատէրեր ունենալով և փափաքելով ամէն դիւրութիւն ընծայել, անոնց տրամադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր աւանդներու տետրակներ, որոնց մէջ կրնան արձանագրել առ առաւելն 100 ոսկիի աւանդ գումար մը։ Այդ դրամը 4% տոկոս կը բերէ և մասնակի վճարումներ կը կատարուին, առնուազն 25 ղրուշ ոսկեդրամ։ 50—6

Արտօնատէր՝ ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՊԱԼՔԱՆ

Առանձնաշնորհեալ ապահովագրական ընկ.

Դրամագլուխ եւ պահեստ Ֆրք. 9,500,000
Վերապահովագրական դրամագլուխ եւ պահեստ » 142,750,009

ՊԱԼՔԱՆ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ ամէն տեսակ կահ կարասի եւայլն, Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ շատ դիւրամատչելի պայմաններով, իսկ իր միւս երկրորդ ճիւղը որ անմրցելի գիններով և պայմաններով օժտուած է, կը կատարէ խառն ապահովագրութիւն, ընտանեկան, մանուկներու, եւայլն եւայլն։ 50—2

Ընդհանուր գործակալ Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ
Ղալաթիա, Տեօյչէ Օրիէնթ Պանքի կից, Սինասօն խան

ԶԵՆԻԹ

Համաշխարհային հռչակ վայելող միակ ժամացոյցը իր նրբախնամ յօրինուածքին, իր բարեձեւութեան, իր տոկունութեան և իր բարձր ճշդութեան համար, յատկութիւններ՝ որոնք բոլոր Արուեստահանդէսներու մէջ իրաւապէս արժանացուցած են զայն ամենաբարձր վարձատրութեանց, և որոնց համար կարելի է միշտ զայն յանձնարարել և երաշխաւորել։ Իբրեւ կատարելագործութեան վերջին բառը՝ ժամագործական ճարտարարուեստին արդի կալուածին մէջ, ԶԵՆԻԹ ժամացոյցը լիովին կ'արդարացնէ իրեն ընծայուած անունը։

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ ԲԱՐԻԶ, 1900
ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ.—ՆԷՕՇԱԹԷԼԻ ԴԻՏԱՐԱՆԻՆ. 1903
ԱՐՏԱՔՈՅ ՄՐՑՄԱՆ.—ԱՆԴԱՄ ԺԻՒՐԻԻ, ՄԻԼԱՆ. 1906
Եւն. եւն. եւն.
ԱՄԷՆ ՄԵՏԱԼԷ ԵՒ ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ
Ընդհ. Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար — Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՖ ԵՒ ԸՆԿ.
Մեծ վաճառատուն ժամացոյցներու, շղթաներու և գոհարեղէններու
ԹԻՒ 16 — ՊԱՀՃԷ ԳԱՊՈՒ — ԹԻՒ 16
Օռոզտի-Պաք հաստատութեան դիմացը
Ի Բերա, կը գտնուի գոհարավաճառ Տ. Տ. ԷՖՄԷՖՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ քով,
Թիւ 400 Մեծ-Փողոց 50—5

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	1; 666 666 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	154 666 666 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	400,728,000 »
1904 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	65,224 946 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան Վօյվօտա Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Ցիլօիզզատէ խան. Աչըր էֆէնտի ճատտէսի, Թիւ 26։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 11 50—10

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Յուլիս 9ին, Սիրֆասի, Մարսիլիայէն
Յուլիս 15ին, Իմերեդի, Սեւ ծովէն
Յուլիս 23ին, Ֆրիժի, Մարսիլիայէն
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Յուլիս 10ին, Սիրֆասի, Զօնկուլտաք, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք
Յուլիս 16ին, Իմերեդի, Մարսիլիա
Յուլիս 24ին, Ֆրիժի, Զօնկուլտաք, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք

Ա	կարգ Բարիզի	համար	200 Ֆր
»	» Մարսիլիոյ	»	160 »
Բ	» Բարիզի	»	150 »
»	» Մարսիլիոյ	»	120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ։
15 50—26 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

Cie RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական երթեւեկութիւններ
Ցուցակ
Դշ. 19|2 Պիրէոն, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բոր Սաիտ ու Սուր ու Նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւին հետ։
Դշ. 19|2 Օտեսա ժամը 4ին։ Հաղորդակցութիւն Խրիմ-Կովկաս, Խրիմ-Ազով, Օտեսա-Խերսոն, Օտեսա-Նիքոլայեվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։
Դշ. 20|3 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին։
Եշ. 21|4 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թրիպոլի, Պէրութ, Եաֆա, Բոռ-Սաիտ, Աղեքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին։
Շբ. 23|6 Օտեսա, ժամը 12ին։
50—45

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոս. 2|14 եւ 1320 Սեֆեր 20 թուակիր Ֆէրմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազլը խան, Հէզա էն փողոց, Թիւ 14. Քօօբէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պահչէ Գափու, Թրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ։
Պոլիս, Մ. Ի. Սաատօք, Շէյխ Իւլ Իսլամ խան, Պահչէ Գափու Թիւ 10։
Պոլիս, Ապար պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց։
Պոլիս, Գ. Ս. Այմէլօղլու, Եմիշ-Էօնիւ, Պահչէ Գափու, Իզմիր փողոց։
Գատըգիւղ, Ալեքսանդր Անաթասիատի շուկայի հրապարակ։
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճատտէսի։
Պէյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Երէնգիւղ, Թէօտօս Իօանիտէս, Նաւակատան մօտ։
Շիշլի, Մ. Է. Թոսի, Պէյիւքտէրէ ճատտէսի, Թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրհանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Բէնտիք, Բ. Սամմարքօ։
Մեծ Կղզի, Ռէսուլ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլիտէս, կայարանի հրապարակ։
Սան Սթէֆանօ, Քէչէճեան էֆ.։
17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՍՈՅԹԸ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԶԵՏԵՂՄԱՆ ՅԱՏԿԱՑՈՒԱԾ

Պարգեւները կը վճարուին Կ. Պոլսոյ մէջ Երկրագործական դրամատան և Օսմ. Կայս. Պանքայի, իսկ գաւառներու մէջ յիշեալ Պանքաներու մասնաճիւղերուն կողմէ։ Ութերորդ Թիրաժը պիտի կատարուի 1323 յուլիս 1ին Հանրօգուտ Շինութեանց պաշտօնատան մէջ։

Տոմսակներուն թիւը	Պարգեւ շահող տոմսակներուն թիւը
175 000	35 000

Առաջին պարգեւ	Երկրորդ պարգեւ	Երրորդ պարգեւ	Չորրորդ պարգեւ
300,000	100,000	50,000	20,000

ՊԱՐԳԵՒՆԵՐՈՒՆ ԹԻՒՆ ՈՒ ՔԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Պարգեւ		Հատ				
300,000	ղրշ.	1				
100,000	»	1				
50,000	»	1				
20,000	»	1				
60,000	»	6	իւրաքանչիւրը	10,000ական		ղրշ.
50,000	»	10	»	5,000	»	»
40,000	»	20	»	2,000	»	»
60,000	»	60	»	1,000	»	»
200,000	»	400	»	500	»	»
240,000	»	3000	»	80	»	»
630,000	»	31,500	»	20	»	»
1,750,000	»	35,000				

Թիրաժի գործողութիւնը կը կատարուի ի ներկայութեան Երկրագործական Պանքային Վարչական Խորհուրդի մարմնոյն, հաշուակալին, Ելմտական Նախարարութեան հաշուակալութեան Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքային կողմէ կարգուած ներկայացուցիչներուն։ Ելած պարգեւները առանց ո և է զեղչի կը վճարուին ամբողջապէս, մեճիտիէն քսան ղրուշ հաշուելով։ Թիրաժի միջոցին ամէն օր քաշուած թիւերը լրագիրներու մէջ կը հրատարակուին յաջորդ օրը։

Վիճակահանութեան տոմսերը կը ծախուին Երկրագործական Պանքային կեդրոնատեղին, Պոլսոյ կողմը վիճակահանութեան մասնաճիւղին, իսկ գաւառները Երկրագործական Պանքայի և Օսմ. Կայս. Պանքայի մասնաճիւղերուն մէջ։ Ամբողջական քսանըհինգ տոմսակ գնողին հարիւրէն վեց ղրուշ զեղչ կ'ըլլայ։ Թիրաժէն մէկ օր առաջ ետ դարձուած տոմսերը կ'ընդունուին և անոնց արժէքը կը վճարուի։

Ամբողջ տոմսին արժէքը մէկ մեճիտիէ
Կէս տոմսին արժէքը կէս մեճիտիէ
Քառորդ տոմսին արժէքը հինգ ղրուշ

«ԱՏԼԷՐ»
Առաջին գիրեն մինչեւ վերջին
գիրը ընթեռնլի գրուածք

ԳՐԵԼՈՒ ՄԵՔԵՆԱՅ
ԱՏԼԷՐ

շնորհիւ իր ունեցած կատարելագործութեանց, պարզութեան և հաստատուն շինուածքին, քիչ ատենի մէջ, առաջնակարգ տեղ մը գրաւած է գրելու մեքենաներուն մէջ, և մեր յաճախորդներու ամենամեծ գովեստներուն կ'արժանանայ ամէն օր։

1906Ի ՄԻԼԱՆԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ
ՄԻԱԿ ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ
1906Ի ԱՄՍԹԵՐՏԱՄԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ
ՈՍԿԻ ՇՔԱԴՐԱՄ
ԱՏԼԷՐ գրելու մեքենային ամէնէն ցայտուն յատկութիւնները

Տոկունութիւն, դիւրուսոյց մեթոտ, նորոգման դիւրութիւն, գրի ընթեռնլիութիւն, մաքուր գիր, բառերու և տողամէջերու կանոնաւորութիւն, պատճէններու նմանութիւն, վայելուչ ձեւ, արագութիւն, լաւ տպագրութիւն, գրերու մաքրութիւն, ստեղնաշարի պարզութիւն, գրերու ճոխութիւն, այլազան ստեղնաշարեր, գիրեր փոխելու մեքենաներ, թուղթի գլաններ, Թապիւլաթէօր, թուղթի կանոնաւոր յառաջացում, եւայլն եւայլն։

Միակ գործակալ եւ ներկայացուցիչ
Ֆ. Վ. ՎԻՆԳԼԷՐ
40—19 544, ՊԵՐԱ. ԹԻՒՆ. — Կ. Պոլիս

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (125)

ՖՐՆՍ. ՎԷՊ

Գեղանի Կոմսուհիի Մը Արկածները

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ
ԾԵՐՈՒԿ ԱՌԻՒԾԸ

Գ.
ՈՒՐՈՒԱԿԱՆԸ

Կոմսին ու աղջկան կեանքը փոփոխութիւն չկրեց բնաւ։

Լիզօն խոկոյն ըմբռնեց թէ ի՛նչ կը պատրաստուէր իրենց շուրջը։ Կոմսը դուրս չէր ելլեր ալ եւս։ Երբ ներս մտնէին՝ անկողնին կամ թիկնաթոռին մէջ կը գտնէին կոմսը, տեսակ մը թմրութեան մէջ թաղուած։ Նաթալի փորձեց յանկարծակիի բերել կոմսը՝ կարգ մը հարցումներ ուղղելով, որպէս զի բարկութեան շարժումներ ընէ ան՝ իր կրած բարոյական տառապանքին պատճառաւ։ Այդ շարժումները պիտի մատնէին ուղեղին գործօն իմացականութիւնը։ Բայց հիւանդը միշտ զգուշաւոր էր։

Այդ արտասովոր կացութիւնը երկար չտեւեց, ուր երկու կողմի հակառակորդները զիրար կը դիտէին, ճակատամարտի նախընթաց օրուան մէջ գտնուող ռազմիկներու պէս։ Այդ վիճակը կրնար երկար տեւել, եթէ երբեք Նաթալի ապարդիւն հսկողութենէ մը չհրաժարէր։

Այրին սա անդրդուելի համոզումով կը տոգորուէր.

—Այդ մարդիկը խենթեցո՞ւր են որ եղբօրս բուժման կը հաւատան։

Միշէլ ու Լօրան ալ համակարծիք էին։

Պէտք է ըսել որ սենեկապանուհին, կառապանը և պարտիզպանը, խաբուած ըլլալնուն վրայ կատղած, իրենց կողմէ հսկողութիւն կը կատարէին շարունակ։ Կոմսին ու աղջկան իւրաքանչիւր շարժումն ու խօսքը ուշադրութենէ չէին վրիպեցներ։

Սակայն ապարդիւն եղաւ այդ հսկողութիւնը, ու օրին մէկը, կառապանը լրջօրէն յայտարարեց.

—Ապահովաբար ուրուական մըն էր ան...

Նաթալի ու երկու զաւակները խորհրդակցութիւն կատարելով որոշում տուին որ աւելի առաջ չպիտի տանէին հսկողութիւնը։ Այրին սա յայտարարութիւնն ալ ըրաւ։

—Միջոց մը ունիմ, գերագոյն և ապահով միջոց մը, հասնելու համար որ մեզի հետ խաղի՞ եղած է թէ ոչ. այն ատեն պիտի ստիպուի ինքզինքը մատնել, եթէ երբեք ապաքինման ճամբուն մէջ կը գտնուի...

—Ի՞նչ միջոց։

—Օրէնքն է որ այդ միջոցը կ'ընծայէ ինծի... Կա՛մ այն է որ կոմսը անդամալոյծ է, այսինքն անկարող, գրեթէ խելագար, շարժում մը ընելու կամ իր կամքը յայտնող բառեր արտասանելու անկարելիութեան դատապարտուած, անկարող նոյն իսկ կամք ունենալու։ Օրէնքը նախատեսած ըլլալով այս պարագան, կոմսին արգելափակումը ո և է խոչընդոտի չպիտի հանդիպի...։ Եւ կամ այն է որ կոմսը կը փորձէ մեզ խաբել, դիւրահասկնալի նպատակով մը, այսինքն դղեակը ձեռք անցընելու համար նորէն։ Այդ կատակերգութիւնը վերջ պիտի գտնէ, երբ կոմսը տեսնէ որ զինքը արգելափակ ընել կ'ուզենք... Օրինական մահն է արգելափակումը, որով մարդ նորէն տղայ կը դառնայ, հեղինակութենէ ու կարողութենէ զուրկ, իր արարքներուն և նոյն իսկ գործած ոճիրներուն համար անպատասխանատու, մանաւանդ որ եղբօրս ուղեղն ալ վնասուած է...

Արդարեւ օրէնքը սոսկալի զէնք մը կը դնէր Նաթալիի ձեռքին մէջ։ Մահացու զէնք մըն էր ան։ Ու Նաթալի չէր վարանիր զայն գործածելու։

Մնաց որ, Նաթալի առաջին անգամ չէր որ այդ բանին վրայ կը խորհէր։ Այդ դղեակին մէջ, զոր իր համբերատարութեան ու խորամանկութեան շնորհիւ ձեռք ձգած էր, այրին կ'ապրէր գաղտնիքներով, տառապանքներով ու ոճիրներով ծանրաբեռնուած մթնոլորտի մը մէջ։ Սակայն պարտէր միշտ արթուն ըլլալ, աղէտներու առաջքն առնելու և ապագան փրկելու համար։ Այդ մասին չէր կրնար յոյս դնել Միշէլի ու Լօրանի վրայ։ Իր զաւակներուն հլու էր, զորս կը պաշտէր, խոնարհ ու դողդոջուն՝ անոնց առջեւ։

Ապերախտութեան իբր առաջին պատիժ, Միշէլ ու Լօրան ստրուկի մը պէս կը վարուէին իրենց մօր հետ. Նաթալի չտեսնել կը ձեւացնէր իր տղոց մոլութիւնները, թէ՛ իր մայրական տկարութեան և թէ հպարտութեան պատճառաւ։

Առաջին անգամ չէր որ Նաթալի կ'երազէր այդ զէնքը գործածել։

Քանիցս հարցուցած էր մտովի.

—Եթէ երբեք եղբայրս ապաքինի, այն ատեն ի՞նչ պիտի ըլլայ մեր վիճակը։

Ատոր վրայ չէր կարելի տարակուսիլ։ Բոլոր կանխատեսութիւնները հաւանական էին. և ամէնքն ալ իրարմէ գէշ։

Կոմսը ետ պիտի առնէր Միշէլի ու Լօրանի ըրած նուէրը։

Ռօզ-Լիզօնի ծննդեան օրինական ձեւ մը պիտի տար։

Նաթալի ուսումնասիրած էր Քաղաքային Օրինագրքի այն յօդուածները, որոնք իր կացութեան հետ առնչութիւն ունէին, ինչպէս նաեւ այդ յօդուածներուն վրայ տրուած մեկնութիւնները։

Քանիցս ենթադրած էր թէ կոմսը չպիտի կրնար կատարելապէս ապաքինիլ։ Նաեւ քանիցս կարդացած էր Քաղաքային Օրինագրքի սա յօդուածը.

Յօդ. 960.—Ամէն նուիրատուութիւն որ կը կատարուի կենդանի մարդոց միջեւ ու այնպիսի անձերու կողմէ, որոնք զաւակ կամ շառաւիղ չունին նուիրատուութիւնն եղած միջոցին, նուէրներն ի՛նչ արժէք ալ կրեն և ի՛նչ հանգամանքով տրուած ըլլան, փոխադարձ թէ շահաբեր. նոյն իսկ այն նուիրատուութիւնները որոնք ի նպաստ ամուսնութեան եղած են ամոլներու հետ ազգականական կապ չունեցող անձերու կողմէ և կամ մէկ ամուսինէն՝ միւսին, կատարեալ իրաւունքով կրնան ետ առնուիլ, երբ նուիրատուն օրինաւոր զաւակ մը ունենայ յետոյ, նոյն իսկ հօրը մեռնելէն յետոյ ծնած, և կամ երբ ապօրինի զաւակ մը իբր հարազատ ճանչցուի ապա կատարուած ամուսնութեամբ, նուիրատուութենէն յետոյ ծնած։

Այդ յօդուածին մեկնութիւնը սա էր.

1. Երբ տղայ մը քաղաքային արձանագրութեան մէջ իր տեղը կը գրաւէ նորէն, նախապէս եղած նուիրատուութիւնները ետ կ'առնուին։

2. Միեւնոյն բանը կ'ըլլայ մեռեալ կարծուած և վերադարձած զաւկին համար։

Նաթալի չէր վախնար որ ապերախտութեան պատճառաւ կոմսն ետ առնէր ըրած նուիրատուութիւնը։ Լաւ գիտէր թէ այդ բանին համար հարկ է որ նուիրառուն սպաննած ըլլայ նուիրատուի կեանքին, նուիրառուն յանցաւոր ըլլայ նուիրատուին հանդէպ՝ չարաչար վարմունքներով, ծանր յանցանքներով և նախատինքներով. նաեւ սնունդ տալ մերժած ըլլայ անոր։

Նաթալի շատ խոհեմ էր և այնպիսի պարագայի մը մէջ չէր գտնուեր որ իր դէմ բողոք ընեն, վերեւ կանխատեսուած յանցանքներէն մէկուն վրայ հիմնուած։

Կոմսը պիտի վերստանար իր ամենազօրութիւնը, եթէ ապաքինէր, քանի որ իր կամքին պիտի տիրանար, կարենալով արտայայտել զայն։ Թող չպիտի տար որ զինքն արգելափակ ընեն ու պիտի պաշտպանէր իր անձը, եթէ երբեք աղէկցած էր։ Հոս էր վտանգը, բայց ծանօթ վտանգը։ Աւելի վտանգաւոր չէ՞ր թողուլ որ կոմսը լուռ պատրաստէր իր վրէժխնդրութիւնը ընդդէմ Նաթալիին ու իր զաւկներուն։ Միւս կողմէ վերջնական ապահովութիւն մը ձեռք ձգած պիտի ըլլային, կոմսն արգելափակ ընելով։

(Շարունակելի)